UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Ad municipales & de incolis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

4 Solu. vt in gl. ¶ † Ultimo querit gl. glo. an pater, qui ſuccedit filio in peculio poſſit petere reſtitutionē in integrum, ſicut ipſe filius? Gl. multū ſe inuoluit, veritas eſt vt dicamus, aut pater ſuccedit filio, vt heres, vt pōt impetrare reſtitutionē ex perſona filij. vt l. iij. §. Pōponius. ſ. de mino. aut occupauit pater iure peculij. ⁊ nō pōt petere reſtitutionē. vt l. iij. §. ſed vtrum. eo. tit.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Primo queritur, Not. qualiter pater teneatur de peculio ex contractu filij, tam viuo filio, quam mortuo adde omnino Bar. in l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus. in vlti. col. ſ. de dā no infec. ⁊ quod not. Bal. in l. fi. C. de vſu. rei iud. Et adde Bal. in l. ſi quis in tātam. C. vnde vi. Et adde quod vbi pater tenetur de peculio profectitio, tenebitur etiā de vſufruc. peculij aduentitij, ſecundum Bal. in l. j. C. exerci. Adde Bar. in prin. in pe. col. ſ. de pecu. Bal. poſt Bar. in l. j. in pe. co. C. qui bo. ced. poſſ. ⁊ ibi dicit poſt glo. quod filius non poteſt dare in ſolutum bona profectitia.

b Alex. ¶ Item hodie. Hoc ſequitur Bal. in l. frater de condic. inde. allegando hic not.

a § **Pater a filio** Nota, quod illud intereſſe[a], quod eſt in tempore iure actionis non

1 eſt inſpiciendum. † de hoc habes glo. no. in l. qui his. ſ. de ver. obli. ⁊ ibi alleg. hūc tex. qui eſt valde no. ⁊ hunc. §. didici a Pe. de Bel. in quadam diſputatione.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Intereſſe. Intereſſe quod eſt in tempore iure actionis nō eſt inſpiciendum, ⁊ iſtum tex. inducit Bar. in l. ⁊ ſi poſt tres. verſi. item oppo. ⁊ videtur. ſ. ſi quis cau.

LEX XVIII.

1 ☞ Statutum quod filiuſfamil. non poſſit obligari ſine patris conſenſu habet locum in contractu facto extra locum ſtatuti.

a **Ex caſtrenſi** [a] In princ. Dicit ſtatutū, hic: ꝙ filiuſfamilias non poſſit obligari ſine conſenſu patris. vtrum iſtud habeat locum

1 in contractu facto † a filio extra ciuitatem Peruſij? Et dico, quod ſic ſicut quando interdicitur alicui adminiſtratio incerto actu a iudice, illa interdictio porrigit effectū ſuum ad omnem locum, vt ſ. de ver. obl. l. is cui bonis. ita arguit hic Iuriſconſultus. ⁊ ita dixi in repetitione. l. cunctos populos. quā feci per hanc legem.

ADDITIO.

a Alex ¶ Ex caſtrenſi. Si ſtatutum prohibet filium obligari ſine conſenſu patris, habet locum etiam in cōtractu facto extra territorium per ipſum filium, vide Bar. in l. cunctos populos. vbi dixi. vbi alleg. hāc l. C. de ſumma. tri. ⁊ fi. ca.

LEX XIX.

1 ☞ Hereditas patris ratione ſuitatis etiam non adita, tranſmittitur ad extraneum.

Hereditate. § Filiuſfa. Nota, caſum, ꝙ hereditas patris non adita tranſmittitur ad quem-

1 cunque extraneum † ſucceſſorem. ⁊ hoc operatur exiſtentia ſui heredis. de hoc dixi in l. ſi minus qui patri. ſ. de vul. ⁊ pupil. ⁊ l. ex militari. in fi. cum l. ſeq. ſ. de mili. teſtam.

1 ☞ Una res non poteſt eſſe plurium inſolidum.

2 Pendere ⁊ in pendenti eſſe quedam poſſunt.

3 Libertas dato ſeruo, cōfirmatur ex dn̄o poſtea ſuperuenienti.

§ **Pater peculij.** Hūc §. vſqʒ ad fi. tituli. diuide in tres partes. Primo, qn̄. pater manumiſit in teſtamēto ſeruū filij, ⁊ filius inteſtatus deceſſit. Secundo, qn̄ inſtituit extraneū, qui nō adiuit. Tertio. qn̄ pater fuit inſtitutus. ſecūda ibi, nō tn̄ ſi vt heres, ⁊c. tertia eſt infra in

1 l. ſi que cōtinuat cum iſta. ¶ † Nota, vna res nō poteſt eſſe plu-

2 riū inſolidū. vt hic, ⁊ i l. ſi vt certo. §. ſi duobus. ſ. cōmo. ¶ † Secundo nota, ꝙ quedam ſunt res que ſunt in pendēti. quod dic,

3 vt l. qui res. ſ. de ſol. ⁊ l. vſuſfructus. ſ. de ſti. ſer. † Tertio nota ꝙ libertas data ſeruo confirmatur ex dominio poſtea ſuperuenienti. Ad hoc opp. glo. de l. ſi ſeruo. ſ. qui. ⁊ a qui. Glo. nō ſol. Tu dic ꝙ hic eſt aliquid ꝙ retro fingitur, ſecus in l. contraria. ⁊ hec ſol. colligitur. j. proxi. ⁊ plene dixi in l. cū vir. ſ. de vſucap.

De priuilegijs veteranorum. Tit. xviij.

LEX II.

1 ☞ Priuilegium habens per vnum actum contrarium non videtur renunciare.

Honeſte Tene menti hanc legem. Nota ꝙ ille, qui habet priuilegium, per vnum actum contrarium non videtur renuntiare priuilegio. † Dicam de hoc vobis infra, de decurionibus. l. ij. in fin.

1 ☞ Uectigal dicitur munus patrimoniale.

§. **Uectigalia** No. tex. ꝙ vectigalia dicuntur munera patrimonialia. Dic † vt hic. De hoc. C. de veteran. l. j. lib. xij.

LEX V.

Ueteranos Iſte tex. ibi, ſed veterani: ⁊c. eſt cōtra. l. ij. ſ. eo. Nā videtur quod per vnum actum quis perdat priuilegium ſuū Gloſ. ibi ſoluit. aliud eſt, quando quis patitur ſe eligi in decurionem, aliud: quando ad aliud munus. dicam in l. 8. fi. j. de decurio.

Digeſtorum lib. l.

Ad municipalem, & de incolis Titu. j.

¶ Glo. non cōtinuat rub. Tu continua. quatuor ſunt cognitiones, ſcilicet de re pecuniaria, aut de exiſtimatione, aut de crimine capitali, aut de munerib⁹ ⁊ honoribus. l. cognitionū. in pri. j. de vari. ⁊ extraor. cog. De tribus primis eſt dictum ſ. ſequit videre de quarta, ſcʒ de muneribus ⁊ honoribus. Uerum quia predicta dicuntur ciuibus, ⁊ incolis: ideo permittit ti. ad municipalem ⁊ de incolis.

LEX I.

1 ☞ Municeps nomen generis: ciuis ⁊ incola nomina ſunt ſpecialia.

Oriundus de caſtro Pōtremuli non dicitur ciuis, nec incola illius caſtri, ſed municeps vel originarius.

2 Natiuitate propria, vel paterna, quis efficitur ciuis.

3 Comitatenſis natus in ciuitate, an ſit ciuis, vel ciuis natus in comitatu, an ſit comitatenſis.

4 Differentia inter comitatenſem, ⁊ ciuem. de iure communi eſt q² comitatenſis ad maiora onera tenetur quam ciuis.

5 Natus in caſtro exiſtenti in Tuſcia ſubdito ciuitati Peruſij, licet ſit ciuis Peruſinus, an erit Tuſcus an Peruſinus.

6 Natus in aliqua parrochia vel porta ciuitatis, quando ciuitas diſtinguitur per portas, dicitur de illa porta ratione originis. Quis dicitur eſſe illius capelle vel porte, vbi munera ſubit, vel vbi habitat, vel vbi conuerſatur.

7 Manumiſſio ſequitur originem manumittentis, non eius qui iuſſit manumitti.

8 Ciuitas quantum ad temporalia non contrahitur per baptiſmum.

9 Adoptatus ſequitur originē adoptātis, nec per hoc quis perdit ſuā originem, ⁊ durat donec adoptio durat.

10 Forēſis factus monachus, vel canonicus in eccleſia ſancti Laurētij huius ciuitatis, an efficiatur ciuis huius ciuitatis, ⁊ n. 14.

11 Ciuis huius ciuitatis effectus monachus, vel religioſus, non deſinit eſſe ciuis.

12 Capitulum eccleſie ciuitatis, ſi habuit originem in ciuitate, erit ciuis, ⁊ ſi nō habet originem, habet domiciliū ratione incolat⁹.

13 Forēſis effectus Abbas in iſta ciuitate eſt ciuis huius ciuita.

14 Forēſis effectus Rector eccleſie, efficitur ciuis in illa ciuitate. Miles poſitus ad exercendam militiam in aliqua ciuitate efficitur ibi ciuis.

15 Municeps quaſi munerum particeps. Significatio propria aſſumitur ex etymologia vocabuli.

16 Ciuilitas contrahitur ex receptione.

18 Statutum loquens de ciuibus, habet locū etiā in ciuibus non ſubeuntibus munera.

18 Ciuis, nō ſubiēs in loco munera. nō dicitur proprie municeps

19 Natus ex matre cōmitatenſi, an ſit comitatenſis.

20 Priuilegio poteſt concedi aliquibus ciuitatibus. vt nati ſequantur originem matris.

21 Infans expoſitus, cuius origo ignoratur, efficitur ciuis illius ciuitatis, vbi eſt expoſitus ⁊ nutritus.

22 Baſtardus legitimatus ſequitur originēm patris.

23 Fruſtra a principe impetratur quod a iure cōmuni cōceditu, verba debent intelligi, vt aliquid operentur.

a **Municipem** [a] Primo ponit qualiter efficiantur municipes ipſo facto. Secundo, qualiter fiant ex diſpoſitione ciuitatis. Tertio, quid important nomē municip. largo modo, ⁊ improprie ſumendo. Quarto, predicta inducit ad determinationē vnius queſtionis. Quinto. ad predictam determinationem ponit vnā exceptionem, quam probat per reſcripta principum. Sexto circa predicta ponit quorundam falſam opinionem, quam reprobat, Secunda ibi, ⁊ proprie. Tertia ibi, ſed nunc abuſiue

Quarta

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

Quarta ibi, qui ex duobus. Quinta ibi. niſi forte. Sexta ibi.
quod beneficium ¶ Pone caſum ſic, Quero qualiter quis effi
ciatur municeps alicuius ciuitatis.vel municipij? Reſpō. Iu-
riſcōſul. municeps fit quādoq3 ipſo factoſeu ipſo iure.quādoq3 per
cōſtitutionem. Ipſo iure facit aliquem municipem natiuitas,
manumiſſio ⁊ adoptio.⁊ hoc in prima parte. Cōſtitutione,quā
do aliqui ſunt recepti in ciuitate, vt munera nobiſcū facerēt. ⁊
iſti ꝓprie dicūtur municipes.quaſi muneris participes,⁊ hoc
in ſecūda parte. ¶ Sed queritur,an illi,qui ſunt in ciuitate ci-
ues origine.ſi aliquo priuilegio non ſubeant munera,an dicāt
municipes? Reſp. Iuriſconſultus,quod hodie vtimur iſto vo
cabulo large,⁊ ipropꝛie,vt quilibet ciuis ciuitatis dicatur mu
niceps,etiam ſi munera nō ſubeat aliquo priuilegio. Et hoc in
1 tertia parte. Cetera ſunt plana. ¶ † In prima parte dicit mu
nicipē.quero qualiter intelligatur hoc nomē municeps? Glo.
b C.de inco.l.ciues dicit,quod municeps eſt nomen generis,[b] ci
uis,⁊ incola ſunt nomina ſpecierum:⁊ idem dicit Dy. In cōtra
rium videtur hec rubrica,que dicit ad municipalē,⁊ de incolis
quaſi incola ſit ſpecies per ſe diſtincta a municipe. Pro hoc,q2
C.habemus rubricā d municipibꝰ ⁊ originarijs,per ſe,⁊ rubri
cā de incolis,ꝑ ſe:ergo ſunt diuerſa,vt C.de codicillis.l.ſi idē.
Credo gl.dicere verū,quod incola eſt ſpecies ad municipē, vt
probat in l.filij.§.municeps.j.eo.ti.nec eſt incongruū,vt quan
doq3 cadat copula inter genus ⁊ ſpeciem, vel quod vna ru. fiat
de genere,alia de ſpecie,vt in multis partibus iuris. Dico ta-
men latius,quod verbū ciuis,nō poteſt adaptari omnibus mu
nicipibus,vt puta aliquis eſt oriūdus de quodā caſtro libero
hic nō poterit dici ciuis illius caſtri.nec incola.ſed appellabit
municeps hoc nomine generali,vel originarius,vt C.de muni
cip.⁊ origina.ſup rub.⁊ ſic apparet,ꝙ hoc nomē municeps,eſt
genus,ad ciuem ciuitatis,⁊ ad caſtellanū alicuius caſtri conſti
tutum origine,vel conſtitutione,vel quo aliomodo comprehē
2 datur etiam,vt dictum eſt. ¶ † Sequitur in text. natiuitas. vi-
des,quod natiuitate quis efficitur ciuis,⁊ dicit gl.quod natiui
c tate paterna vel propria,vt j.eo.l.aſſumptio.[c] ⁊ ibi dicā. Item
qui naſcitur in comitatu,in aliqua villa,vel caſtro ſubdito ciui
3 tati efficitur ciuis illius ciuitatis,vt ſ.e.l.q ex vico. ¶ † Sed
circa hoc dubitatur vtrū comitatenſis natus in ciuitate ſit ci-
uis,vel ciuis natus in comitatu,ſit comitatenſis, vel forenſis
filius natus in comitatu,ſit cōmitatenſis? Quidam dicunt ꝙ
4 ſic,q2 inſpicitur origo:vt hic cū ſimilibus. ¶ † Ad declaratio
nem iſtius queſtionis oportet alia ſcire: vtrum de iure cōmu-
ni aliqua ſit differētia inter ciuem,⁊ comitatēſem? Reſp. ſic q2
comitatēſis tenetur ad maiora onera, pōt enim ei imponi col
lecta,pro ea parte que vocatur capitatio,que ciuibus non pōt
imponi,vt C.de ca.ciui.cen.exh.l.j.lib.xj.⁊ ibi.no.⁊ C.ne ruſti.
d ad vllū obſequi.de vo.l.j.eod.lib. Hoc etiam faciunt ſtatuta [d]
ciuitatum,vt vides. Nunc ad propoſitum debetis ſcire , quod
tam ciuis,quam comitatenſis dicitur ciuis,ſed perſona comi-
tatēſis eſt obnoxiata quodam nexu,ſc3 quodam munere: vt ma
iora munera ſubeat,vt vidiſtis;ſed in iſtis ſic obnox.nō inſpi
citur [l] locus in quo naſcitur,ſed ex perſone ex quibus oriuntur:
vt l.cum ſatis in prin.C.de agri.⁊ cenſi.lib.xj.⁊ ſic natus ex ci
ue vbicunq3 naſcatur erit ciuis. Item natus ex cōmitatēſi,vbi
cunque naſcatur erit ciuis comitatenſis:natus vero ex nō co-
e mitatenſi,erit ciuis[e] nō comitatēſis,q2 non ex parentibus co-
mitatenſibus. Utrum autem in predictis inſpiciat cōditio pa-
5 tris vel matris,de iure cōi,dicā alias in hoc tractatu. ¶ † Que
ro,aliquis eſt natus in quodā caſtro ſubdito ciuitati Peruſij
que eſt in Tuſcia,tamē caſtrum eſt in ducatu,nō eſt dubiū quod
iſte naſcitur ciuis Peruſinus,vt j.e.l.qui ex vico. Sed dubita
tur vtrū iſte erit Tuſcus,vel erit ducanus. Pro huius decla-
ratione debetis ſcire,quod municeps poteſt quis dici reſpectu
prouincie. Unde eſt quedā patria cōmunis,vt tota prouincia:
f quedā patria ſingularis[f],vt ciuitas ꝓpria,vt l. Roma.j.eo.ti.
⁊ no.per gl.in l.hoſtes.ſ.de capti.⁊ l.prouinciales.j.de ver.ſi-
gni.⁊ C.de natu.lib.iij.⁊ l.vxor.§.legauerat de leg.iij. Dico er
go,quod eſt Peruſinus quātū ad munera ciuitatis,ſed quan-
tum ad munera prouincialia,diceretur ducanus in qua ꝓuin-
cia eſt caſtrum,vnde ſibi origo eſt. Et ideo ſi que collecte impo
nātur hic pro oneribus prouincialibus,non debent ſubire illi
qui ſunt in ducatu,vt d.l.legibus,licet de facto hoc non ſeruet.
6 ¶ † Quero ciuitas iſta diſtinguit ꝑ portas,⁊ per parochias.
vtrū natus,in aliqua porta,vel parochia debeat dici illa por
ta,vel parochia,ratione originis? Videte,ciues ciuitatis ſunt
vniformes,⁊ ciuilitas,que per originē cōtrahit, eſt vniformis
toti ciuitati,vt hic patet,⁊ ſupra dictū eſt.diſtinctio vero por-
tarum.⁊ capellarum fit gratia maioris notitie,⁊ gratia facilio
ris diuiſionis,de honoribus,⁊ muneribus faciendis,vt l.nam
ſalutē.j.de offi.prefe.vigilum.ſicut dicimus de agro,qui diui-

g ditur gratia vberioris culture[g],vt l.Caius.§.Titius.ſ.de le.
ij. Et ideo natiuitas in aliqua capella,vel porta,non facit eū il
lius porte,vel capelle,ſed iſta diſtinctio fiet,vt in qua capel.mu
nera ſubit,illius capelle dicatur argum.extra de parroc.c.fin.
vt dicatur illius capelle.in qua ipſe habitat,vbi magis cōuer-
ſatur,vel eius qui.§.j.eo.⁊ ita de facto conſuluit Iac. Bu.licet
7 nō per iſtas leges. ¶ Sequitur vt manumiſſio. Dicit gl. ma
numiſſus ſequitur originem manumittētis,non eius qui iuſſit
manumitti,vt C.eo.l.ij.lib.x.⁊ probatur j.eodem.l.libertus.§.
8 ex cauſa. † Secundo quero,vtrum baptizatus hic efficiatur ci-
uis huius ciuitatis? Videtur, Nam per baptiſmū quis libera-
tur a peccato,⁊ ſeruitute,qua tenebat Satane,⁊ Angelis eius
ergo videtur quaſi manumiſſio:per conſequens videtur ꝙ cō
trahatur ciuilitas. Videte,non credo ꝙ quantum ad tempora
lia,per baptiſmum contrahatur ciuilitas , q2 certi ſunt modi,
per quod ciuilitas contrahitur,vt hic,⁊ d.l.ciues.C.de inco.li.
x.inter quos nō eſt,ſed quātum ad ſpiritualia relinquo Cano-
9 niſtis. ¶ Sequitur in tex. aut adoptio. Per adoptionem quis
ſequitur originem adoptantis,nec per hoc perdit ſuam primā
originē.vt j.eo.l.ordine.§.fi.⁊ durat iſta qualitas donec durat
10 iſta adoptio,vt l.ſed ſi is.j.eo.tit. † Iuxta predicta quero,vtrū
forenſis factus monachus ſancti Petri,vel canonicus ſancti
Laurentij huius ciuitatis,efficitur ciuis huius ciuitatis. An-
11 tequam † declarem iſtam queſtionem, oportet quod multa vi-
deamus. Primo,an ciuis huius ciuitatis,qui efficitur mona-
h chus,vel aliter religioſus,deſinat [h] eſſe ciuis? Reſpon. non: q2
per monachationem quis non perdit iura ciuilia,vt l. Deo no
bis.C.de epiſco.⁊ cle. Itē ille,qui monachatur,aſcendit ad ma
iorem ſtatū,vt in aut.de monach.in prin.ſed per dignitatem ſu
peruenientem prima ciuilitas nō tollitur,vt l.filij. liberorum.
§.ſenatores.j.eo.⁊ ſupra de ſen.l.pen. Ita per monachationē
non deſinit eſſe ciuis.⁊ licet nō teneatur ad munera realia, vel
perſonalia,nō minus propter hoc dicitur ciuis,⁊ hac l. verſic.
12 ſed nūc,eſt enim ciuis priuilegiatus. † Quero [i] etiam,an capitu
i lum alicuius eccleſie Peruſine dicatur ciuis huius ciuitatis?
Uos ſcitis,quod capitulum eſt perſona repreſentata.vt l.mor
tuo.ſupra de fideiuſſ. Si ergo iſta ꝑſona repreſentata originē
habuit hic.quis dubitat ꝙ ratione originis erit ciuis. Certe ci
uis erit vt hic. Sed ſi eſſet capitulum,quod alibi habuiſſet ori
ginē,exemplum vt capitulum Hieroſolymitanum venit ad ci
uitatem iſtam,⁊ poſuit ſe in eccleſia ſancti Luce:certe capitulū
habet hic domicilium ratione incolatus,nō autem eſt ciuis,q2
13 nec originis,nec alio modo quis ciuis cōſtituit. Quero † etiā [k],
k ſi aliquis forēſis efficiat Abbas ſancti Petri,an erit ciuis hu
ius ciuitatis. Idē quero de rectore cuilibet eccleſie? Videtur
ꝙ ſic.⁊ videtur caſus extra de tempo.ord.c.cum nullus.lib.vj.
Preterea miles,qui eſt poſitus in aliquo loco ad exercēndam
militiam efficitur ciuis illius loci,l.municeps deſinit.§.fi.j.eo.
l ⁊ ita intelligit gloſ.d.l.ciues.C.de incol.lib.x.ergo prepoſitus
regimini alicuius eccleſie,illius militie ratione efficitur ciuis
Preterea non eſt dubium quin Abbas efficiatur de capitulo
ſed capitulum eſt ciuis,vt dixi ergo,⁊c. Preterea,vir trahit ad
ſe vxorem ſuam,vt efficiatur ciuis illius ciuitatis,vnde eſt vir,
vt l.finali.§.item reſcripſerūt.infra eodem.ergo eandem ratio
ne eccleſia trahit ad ſe prelatum,vel rectorem ſuū, quod puto
14 verum. † Ad propoſitam queſtionem reſpondeo quod mona
chus efficiatur ciuis illius ciuitatis per monachationem,ſicut
per adoptionem. Tranſit enim in poteſtatē capituli, ⁊ in pote
ſtatem Abbatis,qui ſunt ciues,vt ſ.dictū eſt. Ueruntamē iſta
ciuilitas durat,donec durat adoptio,⁊ ſic ſi de illo capit.rece-
deret ⁊ tranſiret ad aliud capitulum,vt faciūt fratres predica
tores,minores,⁊ eremite,deſinerent eſſe ciues huius ciuitatis
15 ⁊ eſſent ciues illius capituli in quod tranſierūt. ¶ † Sequitur
in textu,⁊ proprie quidem. Hic not.quod ſecundum etymolo-
giam vocabuli,municeps dicitur,quaſi munerum particeps,⁊
ſic vides,quod propria ſignificatio aſſumit ex etymologia vo-
cabuli,de quo plene dixi in repetitione l.omnes populi.in tra-
ctatu ſtatutorum.ſ.de iuſtitia ⁊ iure.⁊ in l.j.ſ.de teſtam.⁊ l.ti-
16 gnum.infra de verb.ſig. ¶ † Secundo nota,quod aliqui poſ-
ſunt recipi in ciuitate,vt munera nobiſcum faciant,⁊ ſic rece-
ptione contrahitur ciuilitas,vt hic in textu dum dicit,recepti
in ciuitate , ⁊c. Poſſet etiam hic textus intelligi aliter,vt di-
cantur recepti in ciuitate,ſcilicet ipſo pacto, per eos modos
qui ponuntur in principio legis,tamen prior lectura magis
placet,vt receptione propria ex cōtractu habito cum aliquo,
ciuitas ſibi faciat ciuem, Hoc videmus ſeruari de conſuetudi
ne. Hoc probatur in l.edificia. cum ſua gloſſa. infra de verbo-
rum ſignificatione. Hoc modo intellige d.l.ciues.C.de inco.li.
x.vbi dicitur:quod ciues facit origo,manumiſſio,adoptio,⁊ al
lectio. Nam ibi recitatur iſta lex. In eo vero quod ibi dicitur

de allectione intelligo conuentione, vel conſtitutione ciuitatis
facta cum aliquo licet glo. ibi aliter intelligat, licet etiam intel
lectus gloſ. ibi poſitus ſit verus in ſe. ¶ Veniamus ad tertiam
particulam. Dicitur, ꝙ etiam illi, qui non ſubeunt munera, di-
17 cuntur municipes, ſed abuſiue ⁊ improprie. † Quero vtrū m
m ſtatuta, que loquuntur de ciuibus, locum habeant in illis ciui
bus, qui munera non ſubeunt? Videtur quod non, quia debent
intelligi ſtatuta ſecundum propriam ſignificationem. vt l. j. §.
ſi is qui nauē. ſ. de exer. ⁊ l. non aliter de leg. iij. ⁊ j. eo. l. cōſtitu
tionibus. Sed illi non dicūtur proprie ciues, vel hic, ergo. ⁊c.
Contrarium dico. Fateor quod non dicuntur proprie munici
pes. cum enim non ſubeant munera, repugnat alluſio vocabu
li: ſed proprie dicitur quis Caſtellanus, ſeu terrigena illius ci
uitatis, caſtri, vel terre. Et hoc probat iſte tex. dum dicit ſue
cuiuſq; ciuitatis ciues, ⁊c. ſic innuit, ꝙ vere. ⁊ proprie dicitur
ciuis licet nō proprie municeps. ¶ Veniamus ad quartā par
ticulam. Hic habes, quod quis ſequitur originem patris, non
18 originem matris. † Quero quid in comitatenſibus, vtrū nat⁹
ex matre comitatenſi, ſit comitatenſis? Dicā j. eo. l. eius qui iu
19 ſtum. Secundo, ex iſta particula nota, † ꝙ idē eſt n dicere Pe
n ruſinus, ⁊ ciuis Peruſinus ſeu municeps Peruſin⁹ vt in hoc
verſi. qui ex duobus. ⁊ in verſi. ſed ⁊ ſi ex patre. ⁊ C. eo. l. j. ꝙ eſt
verum, ſi Peruſinus aſſumatur, vt nomen appellatiuum. Nā
ſi aliquis proprio nomine vocaretur Peruſinus, nō ſequitur,
ergo eſt ciuis Peruſinus, vt infra eod. l. vlti. §. pe. Idē puto ſi
dicatur talis de Peruſio, quod intelligatur, id eſt ciuis Peru-
ſinus. Idem enim eſt dicere, de Peruſio, ⁊ Peruſinus vt extra
de ſpon. ca. j. ⁊ eſt tex. ⁊ gloſ. ſupra, de excuſ. tuto. l. ſed ⁊ repro
bari. §. amplius. verſi. ſi enim. in gloſ. ſuper verbo, Comaneus
alias, Cumanus. Licet enim predicata verba importēt aliquē
eſſe ciuem Peruſinum, videtur quod nō importent de neceſſi-
tate ipſum eſſe habitatorem in Peruſio. vt C. eodem. l. licet in
contrarium faciat. ſ. de ver. ſignifica. l. prouinciales. dic vt ibi.
20 ¶ Veniamus ad quintam particul. † Hic habes, qḋ ex pri-
uilegio poteſt concedi aliquibus ciuitatibus, vt nati ſequantur
originem matris. ¶ Veniamus ad vltimā particulam. Dici-
tur hic quod vulgo queſiti ſequuntur originem matris, q: nul
21 lam habent aliam originem † Quero quid o ſi eſt aliquis cuius
o ignoratur origo paterna, materna, ⁊ propria exemplum in in
fantibus expoſitis ad hoſpitale ignoratur pater. ⁊ mater, ⁊ lo-
cus originis proprie. Hoc anno cōſului quod eſt ciuis illius ci
uitatis vbi eſt expoſitus, ⁊ nutritus, cūm nulla alia reperiatur,
origo, vt hic dicit tex. ibi, quam enim aliam originē hic habet,
Preterea in dubio preſumitur, vt ſ. d̄ fundo inſtr. l. ſi ita. in fi.
22 † Querit gloſſ. quid de filio baſtardo legitimato per principē?
p Certe dicit gloſ. quod ſequitur originem patris p, cum ſit legi
timus. vt l. ordine. in fine. j. eod. ti. ⁊ idem tenet glo. C. eo l. filios
23 † Vltimo nota, quod fruſtra a Principe impetratur, quod iu-
re cōmuni conceditur, ⁊ verba debent intelligi, vt aliquid ope
rentur. Concord. ſunt in glo. ſi. vide eam que incipit, ſcilicet le-
gitimis. in fi. Sol. hic verba poſſunt operari, ibi. non, arg. ḋ. pro
ſocio. l. ſed ⁊ ſi adijciatur.

ADDITIONES.

a ¶ Municipem. Pro concordia aduerte, qḋ appellatione ci-
uium comprehenditur comitatenſis, per Bar. in l. iij. C. de na
tu. li. ⁊ in l. ij. j. de ver. ſig. Sed cōtrarius allegatur in ſuo cōſi.
clxxij. inci. dubia occurrētia. vbi dicit vidiſſe multos erraſſe in
hac materia. Idē videt tenere hic in l. j. ⁊ in l. ſi. j. hoc ti. in illa
q. an mulier comitatenſis nupta ciuitatēſi efficiatur ciuis, ⁊ cō
ſuluit. quod non. Et ſentit tam in queſtione, quam in deciſiōe.
quod non ſit ciuis ciuitatis, ⁊ per conſequens nō cōprehēdat.
Sol. Iſtam difficultatem valde diſcutiunt Ang. ⁊ Io. de Imo.
do. Ale. ⁊. d. Chri. de Nicellis in rub. ff. ſol. mat. concludētes,
quod in materia ſtricta. vbi dz fieri ſtricta interpretatio, vt in
priuilegijs, ⁊ ſtatutis contra ius cōmune, tūc non comprehen
dantur comitatenſes, ⁊ procedat ſecunda opinio Bar. ⁊ ſequa
ciū. Aut vero loquitur in materia, vbi lata ſit interpretatio. ⁊
comprehendatur, ⁊ ita procedat prima opin. Bar. in d. l. iij. ⁊
d. l. ij. Et iſta fuit concordia Bar. in d. l. ſi. poſſet accōmodari
alia rńſio ſecūdum. d. Ale. in d. rub. ſol. mat. qui allegat cōcor.
⁊ reſpondet contrarijs, quia ſi fiat mentio de ciuitate non com-
prehendatur comitatenſis, ⁊ procedat ſecunda opin. aut nō, ⁊
procedat prima opi. Et iſtā ſolutionem ſentit Barto. in d. l. ij.
b Alex. ¶ Municeps eſt nomen generis. Adde Bar. in l. ciues
C. de inco. lib. x.
c Ale. l. ¶ Aſſumptio. Qui naſcitur in caſtro, dicitur ciuis illi⁹
ciuitatis, vide Bar. in l. nō dubito. ſ. de ca. ⁊ in l. ij. de ver. ſig.
Et an comitatenſis natus in ciuitate ſit ciuis, ⁊ ciuis natus in
ciuitate ſit cōmitatenſis. vide hic Bar. ⁊ adde ꝙ Cy. ⁊ Ang.
⁊ Bald. not. in l. huiuſmodi. §. legatum. de leg. j. per illū text.
dicunt, ꝙ ſi vxor alicuius exiſtens peregre, peperit partū Flo
rentie, non debet talis filius cēſeri origine ciuis Floretin⁹ nec
quo ad munera, nec quo ad honores, ſed Imo. ibi declinat in cō
trariū per hāc. l. ciues. C. de inco. li. x. ⁊ ibi. no. ⁊ forte melius.
facit etiā ad aliud ſm Bal. ibi. ⁊ ibi dixi poſt Imo. Sed pone
aliquis eſt natus de caſtro Cēti. ꝙ eſt de epiſcopatu Bononiēſi
an dicat Bononiēſis vel forenſis. vide no. Iac. But. ⁊ Bal. in
aut. qua in prouincia. C. vbi de crimi. agi. op. ⁊ adde Bar. in d.
l. ciues. ⁊ ad primum dictū. ſ. vide. quod dicit Bar. in l. j. C. de
municip. ⁊ origi. lib. x. Adde an filius comitatenſis natus in ci-
uitate ſit ciuis. Bar. conſi. clxxij.
d Alex. ¶ Faciunt ſtatuta. Adde no. in ſimili per Bar. j. eo. l. ſi
in §. item reſcripſerunt. in ver. vlterius quero.
e Alex. ¶ Erit ciuis. Et hic adde quod not. Bar. in l. ij. j. ḋ ver.
ſig. in queſt. an priuilegia conceſſa ciuibus, extendantur ad cō-
mitatenſes.
f Alex. ¶. Patria ſingularis Adde Bartol. per illum tex. in l.
⁊ qui in prin. j. de mu. ⁊ hono.
g Alex. ¶ Vberioris culture. Vide Bar. in l. quod conclaue. ſ.
de dam. infec. in ſi. ⁊ not. cuius capelle quis dicatur, facit opti-
me ꝙ dixi poſt Bar. in l. j. ſ. de condi. ⁊ demon.
h Alex. ¶ Religioſus deſinat. An per monachationē quis de-
ſinat eſſe ciuis, adde quod dixi poſt Bar. in l. in prouinciali. in
fin. ſ. ope. no. nun.
i And. Barb. ¶ Quero. Adde Oldra. in cōſi. xxx. vtrum ſacer-
dos ſit de vniuerſitate. ⁊ quod ciuitas diuiditur in tres partes
vide ibi.
k Alex. ¶ Quero etiā. An prelatus efficiatur ciuis, vide Bar.
in l. heres abſens. in ſi. ſ. de iudi. ⁊ no. Imo. in c. ex ore de pri-
ui, ⁊ ꝙ no. In. in c. ſi. de eo, qui mit. in poſ. cauſa rei ſer. ⁊ no. in
c. dilecti. ij. de reſcrip. ⁊ in c. ex parte de fo. compe. ⁊ quod not.
Barto. in l. municeps deſinit. §. miles. j. eo.
l Alex. ¶ Intelligit gl. Hoc idē tenet in l. filios. in prin. C. de mu
ni. ⁊ origi. l. x. ⁊ alle. l. j. C. de c. l. ibi. tū hoc nō audet affirmare.
Hanc tamē opi. ſecutus eſt Pau. de Ca. in d. l. huiuſmodi. §. le
gatum in leg. j. in lec. Bon. ſed idem Pau. de Ca. in lec. Pad.
contrariū tenet opi. Imo. ſecutus, ⁊ ad dictū. §. legatū reſpon-
det, quod illud ideo ibi, q: alias fraudaretur mēs defuncti, q:
prodeſſet partum naſciturum eſſe in loco in quo ancilla mater
ſucceſſerat, ⁊ fieret preiudiciū legatario, vt etiam dixi. ibi Bal.
in ſuo ſummario, ⁊ ita de facto ſeruatur ſecundū Pau. de Ca.
⁊ dicit quod ita fuit de facto Pad. pro quo etiam faciunt not.
per gl. ⁊ doc. in l. aſſumptio. §. j. j. eo. ⁊ d. l. filij. Hāc opi. etiam te
net Rapha. in d. §. legatū ⁊ in l. cetera. §. fin. de leg. j. ⁊ ita dicit
fuiſſe conſultum. ⁊ refert ita tenuiſſe do. Chry. de ca. alleg. d. l.
aſſumptio. ⁊ l. filio quem pater. ſ. de libe. ⁊ poſth. ⁊ quia quo ad
diſpoſitionem legis non attenditur hominis deſtinatio. d. l. ce
tera. §. ſi. ⁊ l. is qui. C. de fur. ⁊ ita tenet Alex. in d. §. legatum.
m ¶ Quero vtrum ſtatutū loquēs de ciuibus, an habeat locum
in his qui non ſubeunt munera, vide quod not. Bar. in aut. ſed
omnino. C. ne vxor pro mari. ⁊ Bal. in l. ſi non ſpeciali. C. de te
ſta. ⁊ ibi etiam qui dicātur de patria, ⁊ de terra. Et ad materiā
de glo. ⁊ ibi Bar. in l. j. ſ. de tut. ⁊ cu. da. ab his.
n Alex. ¶ Idē eſt dicere. No. ꝙ idē eſt. dicere Peruſinus, ⁊ de
Peruſio. ⁊ adde Bar. ⁊ Imo. ſ. ſolut. matrimonio. in princi. ⁊
late Bar. in tractatu repreſaliarum. in vj. q. ⁊ in l. ij. j. de verb.
ſig. Adde quod gl. l. xxv. di. c. Archidiaconum. dicit quod Flo
rentinus dicitur, qui eſt inde natus. Facit de excuſ. tut. l. ſed ⁊
reprobari. in verſ. Comaneus. ⁊ de tu. ⁊ cur. da. ab his in l. j. in
ſi. ⁊ dicit Bal. no. in l. ſiue poſſidetis. C. de prob. quod ſi ſtatutū
dicit, quod Florentini habeantur pro Peruſinis, hoc nomine
ſignificat originem. Secus ſi dicat habeantur pro ciuibus, q:
tunc poteſt referri ad quemcūque receptum ad vtilitatem. Fa-
cit quod ipſe no. in l. ſi non ſpeciali C. de teſtamen. Sed quod
appellatione ciuium veniant tantum originarij tenet Bal. in
l. ciues. C. de app. quod dicit no. pro repreſalijs.
o Alex. ¶ Quero. quid. Adde Bar. in l. q: ſeper. ſ. de in i⁹ voc.
p Ale. ¶ Originem patris. Vide Bar. in l. aſſumptio. §. j. j. eo.

LEX II.

1 ☞ Pater tenetur pro filio, tanquam fideiuſſor.
2 Pater qui non contradicit quando iniungitur filio officiū pu-
blicum authoritate, ⁊ vtilitate, videtur conſentire.
3 Officium ordinis decurionum tenetur facere ea que ponuntur
in hac lege.
4 Maſſarius communis tenetur ſoluere pecuniam de mandato
Prioris.
5 Decuriones, ſi eſt eis ſpecialiter commiſſum. dāt tutores, quan
do alij iudices deficiunt.
6 Appellatur a ſententia Poteſtatis ad priores, quādo ciuitas
habet

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

habet tantummodo poteſtatem,⁊ non iudices appellationis.
7 Rempublicam ſaluam fore qui tenetur, non tenetur de damno
priuate perſone.
8 Priores habentes arbitrium,ſuper publica vtilitate commu.
nis,non poſſunt ſtatuere,niſi de pertinentibus ad vtilitatē pu
blicam principaliter.
1 QVoties. Notatur hac lege ꝙ pater tenetur
pro filio tanꝗ̄ fideiuſſor. Facit, ꝙ ha
buiſtis in l.cum filiuſfamilias.in prin.ſ.de verb.obli.
Ad iſtud opp.j.eo.l.Lucius.§.Idē reſpōdi. Solue
2 vt ibi.† Secundo no.ꝙ pater, qui non contradicit,videtur con
ſentire.concordan.ſunt in gl. Ad hoc opp.de l.Lucius.la prio
la.ſ.de adminiſt.tuto. Reſponde,ꝙ hic loquitur quando iniun
gitur officiū publicum authoritate ⁊ vtilitate:ibi vero erat vti
litate priuatum. Rationem dic, vt ibi.⁊ tangunt doct. C.quod
3 cum eo.l.j.¶† Tertio not.quod ad officium ordinis decurionū
pertinet facere,que ponuntur in hac lege in verſic.geſtū autem.
4 quē vide,⁊ not.† ex quo habes, ꝙ maſſarius communis tenetur
ſoluere pecunia de mandato prioris,⁊ oīa iſta pertinent ad offi
5 ciū prioris de iure cōi,v. hic,niſi aliter cautum ſit. ¶† Quarto
no.ex verſ.ſed ⁊ ſi filius.ꝙ ad decuriōes pertinet dare tutores.
qđ intellige.quando eis ſpecialiter eſſet pmiſſum,alias non poſ
ſent.niſi quando alij iudices deficerent,vt l.vbi abſunt.ſupra de
6 tut.⁊ curator.da.ab his.† Et pro hoc dixi alias in ſimili,ciuitas
a habet poteſtatem tantum, nec habet iudicem appellationis,
vtrum poſſit appellari ad priores: Dico,quod ſic, arg.d.l. vbi
abſunt. Pro hoc facit optime,ſupra de app.l.j.§.ſi qs in appel
7 latione in eo quod ibi loquitur de conſulibus.¶† Vltimo nota,
quod ille qui promittit Rempublicam ſaluam fore,non tenetur
de damno priuate perſone,vt hic,⁊ ſupra de magiſt.conue.l.j.in
prin.⁊ j.e.l.libertus.§.ſi. Sed contra hoc opp.q2 Reipu.vtili
tas eſt,vt Inſti.de his,qui ſunt ſui,vel alie.iur.§.ſi. Sol. ad vtili
tem publicam pertinet vtilitas priuatorū ſecundario,non prin
8 cipaliter.†. Et hoc facit in argum.[b] quod ſi priores habent ar
bitrium ſuper publica vtilitate communis,quod ipſi nō poſſunt
ſtatuere,niſi de his que pertinent ad publicam vtilitatem prin
cipaliter.quod nota.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Dixi alias. Vide not.per Bar.in l.j.§.ſi quis in appel
latione de app.⁊ quod dixi in d.l.vbi.⁊ Barto.in l.ambitioſa.in
ij.col.j.de decre.ab or. Bar.⁊ Bal.in l.ij.C.quādo ſiſ.vel priua.
⁊ in l.j.de offi.procon.⁊ quod no. Roma.in rub.de arb.
b Alex.¶ Facit in arg.Not.pro ſtatuentibus.⁊ vide Barto. in l.
ambitioſa.in j.⁊ ij.regula.j.de decre.ab or. fa.⁊ in in l.j.C.de no.
Codi.compon.

LEX III.

1 ☞ Filiuſfamilias non poteſt ſine conſenſu patris ſibi conſti
tuere domicilium.
2 Domicilium cōſtituitur facto,⁊ animo.
3 Pupillus poteſt ſibi conſtituere domicilium,⁊ ibi dicitur habe
re,vbi habitat,⁊ habet maiorem partem facultatum.
1 PLacet. No.† quod filiuſfam.poteſt ſibi conſti
tuere domicilium ſine cōſenſu patris.
2 † Quero,qualiter cōſtituatur domicilium? Reſpon
deo, animo,⁊ facto,vt dicit gloſ.⁊ probatur.j.eod. l.
domicilium. Quero quid ſit domicilium? Dic vt in l. ciues. C.
a de inco.lib.x. Quero,vtrum[a] pupillus† poſſit ſibi conſtituere
3 domicilium? Videtur quod non,quia non habet animum,nec in
tellectum integrum. Puto contrarium,qđ ſi in aliquo loco pu
pillus habeat maiorem partem facultatum ſuarū,⁊ ibi habitet,
dicitur re ⁊ facto habere domicilium. Hoc probatur C. vbi pe.
tu.l.j.⁊ ibi per Azo.in ſum. Nec obſtat,quod non habet animum
q2 animus requiritur in eo qui habet,alias ſecus.arg.l. penult.
in ſi.C.de eman.libe.

ADDITIO.

a Alex.¶ Quero vtrum. Adde Bar.in l.j.ſ.de tuto.⁊ cur.da. ab
his.⁊ in l.vnic.C.vbi pe tut..

LEX VI.

1 ☞ Ciuitas non mutatur libera voluntate,ſed domicilium ſeu
incolatus ſic.
2 Confeſſio mentientis,facit fidem contra ipſum,donec contrariā
probetur.
a ASſumptio. [a] Op.ſ.de poſtu.l.j.§.beſti
as. Gloſſ.non ſol.ſ3 dicūt q
dam illud contingit propter mitigandam in penam.
Sed tu dic. Vbi eſt quedam qualitas propter quā
quis obligatur alteri,ſcilicet ciuitati ſue ad munera ſubeunda:
ideo mutari non poteſt ſine ciuitatis cōſenſu:in cōtrario eſt que
dam qualitas,per quā quis alteri non obligatur,vt beſtiam eſſe
ferocem. Itē opp.ſ.de rei vendi.l.ſi.C.de nō nu.pe.auth.cōtra
qui propriam.gl.non ſoluit. Tu dic,quod mendacium nō nocet
q2 per hoc non mutatur veritas,vt hic,cū concor.ſed bene no
cet mentienti,quia ipſe punietur,vt in contrarijs. Extra gl.op.
1 † quod ciuitas poſſit mutari ex libera voluntate ciuis,vt l.in bel
lo.§.manumittendo.ſupra de cap.⁊ poſtli.re. Sol. domicilium,
b ſeu incolatus poteſt mutari libera voluntate[b].l.nihil.j.eo.ſed ci
uilitas contractu.vel natiuitate,vel alijs modis, quos vidiſtis
in l.i.ſ.eo.l.ciues.C.de inco.non poteſt mutari libera voluntate
Nec obſtat d.§.manumittēdo,q2 ciuilitas ibi erat amiſſa ex diſ
poſitione legali propter captiuitatem, vnde libera poteſtas,⁊
2 voluntas eſt alicui ciuitatem non acquirere.† Quero,vtrū iſta
confeſſio facit fidē contra ipſum mentientem? Puto quod ſic.l.
j.C.de cōfeſ.⁊ l.inde Neratius.§.final.ſ.ad l. Aquil donec pro
betur contrarium.

ADDITIONES.

a Alx.¶ Aſſumptio. Vide Bartol.late in l.prouinciales. infra,
de verb.ſigni.
b Alex.¶ Libera voluntate. Domicilium ſeu incolatus pōt mu
tari libera voluntate,⁊ vide Bar.ſ.ea.l.ſi.⁊ Bal.in rub.C.ſi nō
compe.iudi.
1 ☞ Filius natus viuo auo,ſequitur originē aui:ſic eo mortuo,
originem patris.
2 Filius quo ad quid ſequitur originem patris.
3 Ciuilitas acquiſita a ciuitate ex conſuetudine,tranſit ad filios.
§.Filius. Iſte eſt difficilis §.⁊ habes hic duo primo,ꝙ
filius ſequitur originem patris, quantum ad
ciuilitatem. Secundo,ꝙ filius non ſequitur domicilium patris
ſ.cōſtitutione.ad primum op.ſecundum hoc quilibet eſſet ciuis
illius loci, vbi natus eſt Adam: vel alij noſtri antiqui, vt Noe,
vel ſimiles,qđ dicere eſſet abſurdū. Gl.hic dicit,fateor quod ſe
quitur originem patris tantum non aui,⁊ ſic ceſſat predictū in
conueniens. Ita tenet gl.hic,⁊ C.eo.l.filios. Cōtra hoc videtur
tex.iſtius l.in ſi.ibi.libertini,⁊c.dum dicit,item qui ex his naſcū
tur. Item videtur tex.j.e.l.libertus.§.in adoptiua. Dy.dicit qđ
1 leges contrarie loquuntur,† quando pater ⁊ auus erāt eiuſdem
ciuitatis,merito ſequitur originem aui. Iſtud eſt diuinare. Ia.
de Are.in hoc variauit. Nam hic dixit ſimpliciter iſtas glo.non
dicere verum per leges contrarias. Ad illud inconueniens re
ſpon.quod quis ſequitur originem patris,⁊ aui:non autem alio
rum parentum antiquiorum ita dicit hic.⁊ ita etiā tenebat hic
dom.Old.ſed C.de iuriſ.om.in.l.ij.dicit aliter,videlicet aut ne
pos naſcitur viuo auo.⁊ ſequitur originem aui, vt in contrarijs
Aut poſt eo mortuo.⁊ tunc ſecus,vt in iſtis.gl.arg.l.emancipa
tum.in ſi.⁊ qđ ibi no.ſ.de ſena.quod puto verum. Si enim naſci
tur viuo auo,⁊ ſic in eius poteſtate, merito eius originem ſequi
tur.ſicut dicimus de filio adoptato,vel legitimato.vt vidiſtis ſ.
2 eo.l.j.¶† Quero circa iſtud primū dictum.quo ad quid ſequi
a tur filius originem patris? Tres opin.ſunt in gl. Prima, quod
ſequatur originem patris quantum ad honores,⁊ quantum ad
tutelas,quas in loco originis patris neceſſe habet agnoſcere,vt
C.vbi pe.tu,vel cu.l.j.⁊ non quātum ad alia munera,que ibi ſu
bire non cogitur,nec etiam ibi poterit conueniri, quod probat
glo.exemplo ciuis tranſlati ad dignitatem ſenatoriam.vt l.mu
niceps definit eſſe.j.e.⁊ ſ.de ſena.l.pe. Vnde niſi alias de origi
ne paterna filius conſtituat ſibi domiciliū.ibi munera non ſubit
⁊ idem dicit gloſſ. de eo qui ſequitur originem manumiſſoris,⁊
iſta eſt prima opinio. Videamus an ſit vera, ⁊ certe in eo quod
dicit,quod quantum ad honores, ⁊ ad tutelas ſequitur patris
originem,verum dicit,vt j.videbitis.ſed inquantum glo.alleg.
ad hoc l.j.C.vbi pet.tu.male dicit,quia ibi dicitur , quod alicui
poteſt dari tutor in loco originis paterne, quod eſt eis commo
dum:non autem dicit, quod quis ibi cogatur eſſe tutor, quia il
b lud eſſet onus. Item in eo[b] quod dicit, quantum ad alia mune
ra,non ſequitur patris originem male dicit, vt infra videbis,
Item in eo quod dicit, quod in origine paterna non poteſt con
ueniri,male dicit,per l.incola.j.infra eodem titul. Sed Iaco.de
Are.dicit,quod in hoc poteſt ſuſtineri gloſſa, vt non poſſit ibi
conueniri,ſubaudi,ſi ibi non reperiatur,vt ſupra de iudic.l. he
res abſens.primo reſpon.⁊ l.relegatorum.§.dubitatū. ſupra
de interdic.⁊ releg.quod ſatis poteſt eſſe bene dictum. Secūda
opinio eſt in glo.quod in origine propria ſubit omnia munera:
in origine vero paterna habet locum quod ſupra dicitur. Iſta
opinio non eſt vera, vt infra dicam. Tertia opinio eſt in gloſſa.
quod in omnibus ſubit munera ratione originis paterne, vel
manumiſſionis,vt hic,niſi alibi habeat domicilium: quia tunc
nihil,ibi ſubit oneris, honoris. vt. C.eodem.l.filios. Nec ob
ſtat quod dictum eſt in ſenatore, quia in eo eſt ſpeciale propter
dignitatem, vt liberetur a muneribus municipij ſui. Ita di
cit gloſſ.in verbo, non domicilium. Iſta gloſſa in eo,quod dicit,
quod debet ſubire munera in omnibus, dicit verum:in eo quod

excipit, niſi habeat alibi domiciliū dicit male. Et iſta exceptio
reprobatur hic in fi. d. gl. ſuper verb. nō domicilium. que dicit
ſed hoc reprobatur. C. de muni. ⁊ origi. in l. fi. li. x. per quā legē
iſta exceptio reprobatur, in alijs iſta opin. approbatur. Pro
hoc infra eodem. l. libertus. §. preſcriptio. C. de incol. l. ciues. ⁊
iſta eſt vera quā tenet Jacob. de Are. ⁊ Cyn. in. l. ſecunda. C. de
iuriſd. omni iud. Non obſtat. d. l. filios. C. eod. quā glo. allegat
ad probandum dictam exceptionem: quia ibi non dicit filiū
non conueniri in in originali ciuitate patris, ſi alibi habeat do
miciliū ſed dicitur nō conueniri in originali ciuitate matris, ſi
ibi non habeat domicilium. Ut igitur tibi liqueat iſta materia
dico, aut loquimur de muneribus perſonalibus, aut de patri-
monialibus; aut de honoribus aut de iure cōueniedi. Primo
c casu, illa habet neceſſe ſubire ratione originis [c] ppriе, vel pa-
terne, vt infra eod. l. libertus. §. preſcriptio. C. de incol. l. ciues
⁊ l. fina. C. de municip. ⁊ origi. reprobatis omnibus alijs opinio-
nibus supradictis. Secundo caſu, ſcilicet de patrimonialibus
tunc certū eſt, quod illa ſubit, ſi ibi habet poſſeſſionem, ſcilicet
in loco originis ppriе, vel parterne, vt infra de cenſib. l. format
§. ſi vero q. ⁊ infra de muneribus ⁊ honoribus. l. vlti. §. patri-
moniorum. ⁊ l. recripto. §. fin. ⁊ C. de mulier. ⁊ in quo loco mun.
ſub. l. j. libro x. Tertio caſus, ſciliet de honoribus, dico ꝙ illa
ſubit in loco originis proprie, vel paterne vt ſ. de ſena. l. pen.
Quarto. caſu, ſcilicet de iure conueniendi, dic quod poterit con
ueniri in loco originis proprie, vel paterne, vt infra eodē, l. in-
cola quod eſt verum, ſecundum Jaco. de Are. ſi ibi inueniatur,
per d. l. heres abſen. primo reſponſo. ſ. de iudic. ⁊ per l. relega
torum. §. dubitatum eſt. ſ. de interdic. ⁊ relega. Venio ad ſecū-
d dum, [d] dicitur hic quod domicilium conſtitutione patris quis
2 nō ſequitur, † quero, aliquis eſt ciuis huius ciuitatis ex cōſtitu
tione, an iſtam ciuilitatem filius ſequatur. Videtur ꝙ nō, quia
eſt ciuilitas acquiſita, ⁊ ſic videtur eadē ratio que in domicilio.
In contrarium facit, quia ciuilitas acquiſita per adoptionem,
vel per manumiſſionem, tranſit ad filios, vt infra eadem. l. in fi.
⁊ l. libertus. §. in adoptiua. j. eo. ſed ciuilitas queſita per cōuen
tionem predictis equiparatur: quia vtrunqꝫ fit per conuentio-
nem, ergo, ⁊c. Non determino modo, quia iſta queſtio eſt in ciui
tate Cluſina. ⁊ forte examinabitur in ciuitate iſta. Sed dicaꝫ de
hoc. j. eodem. l. libertus. §. patris.

ADDITIONES.

Alex. ¶ Vero circa. Et vide Bart. no. in conſil. clxx. inci. du-
bia occurrentia in queſtione Mar. ⁊c. vbi etiam querit, quid ſi
alibi natus eſt filius. Et an filius ſequaſ originem, ⁊ cōditionē
patris. vide in c. licet. de cōiu. ſer. ⁊ Bar. in. l. fi. j. eo. ⁊ quo ad no
bilitatē generis ſequitur patrē, ſm Bald. in. l. fi. C. de ſer. fugi.
b ¶ Item in eo. Et qualiter quis ſortiatur forum in loco domici
lij originis ppriе. paterne, vel auite. vltra hic no. per Bar. vide
per do. Ant. in c. accedens. ij. vt lit. non conteſta. Et communis
ſententia videtur ꝙ ibi poſſit conueniri ſi ibi inueniatur: alias
ſecus, niſi quo ad finem diſtribuendi bona ibi ſita, ⁊ ſic equipara
tur foro contractus ſcdm Jmol. in c. fin. de foro compe. de quo
per Cy. in l. iuris. C. de iuriſd. om. iud. ⁊ ibi vide Bal. in 2 ij. ⁊
vide Bal. in rub. C. ſi a non compe. iud. verſi. item cōſenſu. in fi.
quod in loco originis, quis pōt cōueniri ſi ibi inueniatur. alle.
hanc legem. ⁊ quod ſi mutauerit domicilium, ibidem Bald. no.
tamen ſemper habere preſumitur domicilium i loco originis,
ſcdm Bal. in l. fi. in j. col. C. ſi a non compe. iud. ⁊ ibi vide ad ma
teriam. ⁊ no. quod vbi fit mētio de domicilio: debet intelligi de
domicilio habitationis, vt voluit gl. in c. ſtatutum. in §. cum ve-
ro. in glo. in verb. eiuſdē ciuitatis. de reſcrip. in vj. ⁊ Jnn. in c.
fi. de for. compe. vnde proprie ille ſubditus alteri, qui eſt ſub-
ditus ratione domicilij, non ille qui ſortitur forum ratione con
tractus, vel delicti, vt eſt gloſſ. no. in clemē. j. in verb. ſubditi de
foro competenti. ideo iſte index domicilij habet poteſtatē ma
iorem ſecundū Jmol. in capi. fin. de foro compet. ⁊ ita glo. in
d. clem. j. ſequitur not. Bald. in. l. omnes. qui. §. verum ſi appa
ritor. C. de epiſc. ⁊ cler. ⁊ dicit Bald. in rub. C. ſi a non competē
in allegando gloſſ. in d. c. ſtatutum. quod domiciliū eſt potiſſi
mum cum iuriſdictione, ⁊ adde que in ſuperioribus locis dicta
ſunt per doct. ¶ Adde Spec. in titu. de compe. iudi. §. j. verſi.
lxii. ⁊ ibi Jo. Andr. in addi.
c Alex. ¶ Ratione originis. Jdē ſequitur glo. in l. j. C. municip.
⁊ orig. lib. x. ⁊ cū te Biblium origine, incolam autē apud Be
ryces eſſe proponas, merito apud vtraſque ciuitates muneri-
bus fungi compelleris. Et gl. querit, quid ſi vtraqꝫ ciuitas mu
nera ſimul imponit: Reſpondet, ꝙ potior eſt originis cauſa, l.
libertus. §. fi. j. eod. Fallit ratione priuilegij. m. d. incol. l. priui-
legia. vide. Barto. ⁊ que ibi dixi.
d Alex. ¶ Venio ad ſecūdum. Vide l. libertus. §. patris. j. eod.
1 † Domicilia plura quis habere poteſt, ſed vnum principa-
lius altero.
2 Animus mutandi domicilium, preſumitur ſtatim, quod quis
recedit cum rebus ſuis.

a §. Juris prudentibus. [a] Vide circa hoc
1 quod not. † per
Bart. ⁊ Jnno. extra de maio. ⁊ obe. cap. iiij. vbi videtur dicere,
quod quis poteſt habere plura domicilia, ſed vnum principa-
lius altero, vt videmus in Regibus, qui in qualibet ciuitate ha
bent domicilium, tamen in vna ciuitate habet principaliter.
2 † Jtem nota, quod ſtatim cum quis recedit cum rebus ſuis de
b loco, preſumitur habere [b] animum mutadi domicilium. Jta no-
tatur per Jnnoc. ext. de renun. c. iij.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Juris prudentibus. Adde in prin. Bart. in l. lex Cor
nelia. §. ſi tamen. ſ. de in iur. Et an quis poſſit habere plura do-
micilia adde ca. licet. ⁊ not. in c. ex parte. de foro compe. ⁊ in c.
dilectus. eod. tit. ⁊ ibi an quis poſſit eſſe ſine domicilio. ⁊ Bal.
in c. dilectus. ij. de reſcrip.
b Alex. ¶ preſumitur habere. Cum quis recedit cum rebus ſuis
ſumitur habere animum mutandi domicilium, adde Bald. in
rub. C. ſi a nō compe. iud. ⁊ ibi ponit tres modos, per quos quis
amittit domicilium. ⁊ adde Bart. in l. domicium. j. eod. ⁊ quod
notat Bart. in l. ciues. C. de incolis. lib. x. ⁊ Bar. in l. aſſumptio.
ſ. eodē. in princip. ⁊ in l. municeps. infra eodem. ⁊ que dixi poſt
Barto. in l. lex Cornelia. §. domum. cum ſequēt. ſupra de iniur.
⁊ vide in capi. fi. de parri. Adde Barto. in l. predia. §. primo. ff.
de fun. inſtr. ⁊ adde quod not. Bald. in authenti. ſed omnino. C.
ne vxor pro mari. dixit, quod ſi quis diſcedit de ciuitate, ⁊ vadit
ad habitandum in aliam, eiuſdem tamen prouincie, non videt
deſerere originem. ⁊ adde Bald. in rubri. C. de pena iudic. qui
qui male iudicauit.

§. Libertini. Nota ꝙ manumiſſus ſequitur originē
⁊ domicilium patroni, ſed filius ſequi
tur tantum originem non domicilium.

LEX VIII.

Non debere cogi. Habuiſtis de hoc in l.
annonā. ſupra ad le-
gem Jul. de annona.

LEX IX.

Eius qui iuſtum. Quid ſi origo ma-
tris ignoratur, di-
xi ſupra eod. l. j. Quero, an in conditione illa que eſt
aliquem eſſe comitatenſem, vel non comitatenſeꝫ, quis
ſequatur conditionem patris vel matris. Dicam vobis in-
fra eod. l. fi. §. item reſcripſerunt mulierem.

LEX XIIII.

Municeps. Nota, ⁊ concordantie ſunt in gl.
quod eſt vtile ad multa, vide-
licet, vt ſciamus qui ſint citandi, ⁊ quibus eſt fienda
nuntiatio ſeu proteſtatio, quando eſt fienda ciuita-
ti. Facit ad hoc quod habuiſtis ſupra, quod vi aut clam. l. aut
qui aliter. §. ⁊ ſi forte. Dicam infra de regu. iur. l. non poteſt do-
lo carere.

LEX XV.

Ordine. Materiā huius principij examinaui
plene ſupra, de his, qui no infa. l. quid
ergo. §. pena grauior. ⁊ l. ⁊ ſi ſeuerior. ⁊ l. Poſſido-
nium. C. de his qui no. infa. ⁊ ibi per Cy.

§. Jn fraudem. Not. contra comitatenſes, q ſuas
alienāt poſſeſſiones ciuibus, ſi-
cte in fraudem. ⁊ ponas hic caſum p l. penultimaꝫ. C. de reſcind.
vendi.

§. Jus originis. Hec lex cū ſequenti. facit ad id
qd dixi de ciue huius ciuitatis
monachato alibi, ꝙ propter hoc non deſinit eſſe ciuis. Dixi. ſ.
eod. l. j. Bart.

LEX XVII.

1 Pater quando iuſſit filium facere cōtractum, vel officium
ſuſcipere, filius non diſcutitur prius.

Libertus.

§. Filium. Opp. C. de fideiuſſ. l. iure noſtro.
Sol. De iure antiquo poteſt con-
ueniri prius fideiuſſor, quam principalis, vt ibi. Ratio, q2 ſpōte
fideiuſſit. Sed hic loquitur in patre, qui tacite fideiubere videt,
vt l. ij. ſ. eo. ⁊ no. C. de decu. l. j. Jdē vidiſtis in pignore, q2 ex ta-
cita hypotecha non puenitur ad pignorū poſſeſſores, niſi excuſ-
ſo principali vt l. Moſchis. ſ. de iure fiſci. Hodie eſt idē in quo-
a libet [a] fideiuſſore, niſi fuerit renunciatum huic beneficio, vt C. de
1 fideiuſſ. aut. pſente. † Et ideo ſi pater expreſſe iuſſiſſet filium ſuſci
pere

pere officium. vel aliū cōtractum facere, nō deberet filius prius
diſcuti, ſecundum Jacob. de Are. vt ſupra, de verbor. obliga. l. ſi
ſeruum. §. an filiusfamilias. ⁊ ibi dixi ſecundum eum.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Idē in quolibet. Adde Bart. in l. ſi ſeruum. §. an filiuſ-
famil. ſupra, de verb. oblig.

a **§. Preſcriptio.** [a]Ante omnia premitte qđ dan-
tur vacatiōes, vt q̄ fuerit prior
ſtet per quinquennium quod non ſit prior, vt habetur in gloſ. in
verb. data. licet de iure ſtatutorum aliter diſponatur. Hoc pre-
miſſo ſcias quod iſte §. intelligitur duobus modis. Primo mo
do, vt intelligatur inter eoſdem, ſcilicet homines, alio modo vt
intelligatur inter eoſdem, ſcilicet municipes. vt habes in gl. ſu-
per ver. eoſdem.

ADDITIO.

a Claud. de Seyſſ. ¶ Preſcriptio. Quod dicit iſte. §. attendi lo-
cum originis potius quam domicilij, intellige verū quo ad mu-
nera patrimonialia: alias autem ſecus. vt not. Bal. in l. ij. C. de
municip. ⁊ originar. lib. x. Et ꝙ in dubio potius attendatur lo-
cus domicilij, eſt gl. in cap. ſtatutum. §. cum vero de reſcript. lib.
vj. Innoc. ⁊ Canoniſt. in c. ij. de for. cōpet. ⁊ illā gl. allegat Bal.
in rub. C. ſi a non compet. iudic tangit. Aret. conſi. lxxvij.

§. Cum ſimul. Nota, quod quis non poteſt habere
duos honores in diuerſis ciuitati-
bus. ⁊ ſic facit ad ea que tota die contingunt in ciuitate Peruſij,
quod quandoq; quis creatur rector duarum ciuitatum. Item
a predicta [a]intellige vera quando duo honores deferuntur ſimul.
b ⁊ eodem tempore, q2 tunc prefertur cauſa originis. [b]Si vero de
feruntur ſucceſſiue, ille prefertur qui prius vocatur. Ita not. C.
de inco. l. ciues. in gl. magna. lib. x.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Item predicta. Vide per Imo. in l. qui duos. de leg. ij.
b Alex. ¶ Cauſa originis. Adde gl. in l. cū in adoptiuis. C. de ado
ptionibus in fine.

1 ☞ Poſſeſſoribus forenſibus an poſſit imponi collecta.

§. Soia. Nota quod propter ſolam poſſeſſionem, nō po-
a teſt quis grauari. Quero, an[a] poſſeſſoribus fo-
1 renſibus poſſit imponi † collecta: Docto. oēs dicunt, qđ non. Nā
collecta eſt munus qđ imponitur perſone pro rebus: ergo ſi pſo
b na nō eſt ſubdita ratione domicilij, vel originis, non pōt [b] ei im-
poni, vt hic: ⁊ eſt expreſſum in l. reſcripto. §. fi. j. de mu. ⁊ honori.
Predicta vera, niſi ciuitas haberet de hoc ſpeciale priuilegiū,
vt hic. Item hoc nō hʒ locum in ciuitate Peruſ. in qua oīa pre
dia effecta ſunt tributaria communis. Et ideo onus collecte im
ponitur rebus, non perſonis pro rebus. Et ſic erunt munera pa
trimonalia, q̄ poſſunt poſſeſſoribus imponi, vt C. de mulie. ⁊ in
quo loco. l. j. lib. x. ⁊ j. de cenſi. l. forma. §. ſi. vero. hodie vero ciui
tates ſibi occupauerunt hoc priuilegium.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Quero, an. An poſſeſſoribus forenſibus poſſit imponi
collecta no. Bart. in l. reſcripto. §. fi. hic alleg. ⁊ ibi dixi: valet tñ
ſtatutum contrariuʒ, ſm Bald. in l. j. C. de ſen. que pro eo. Et de
modo, ⁊ cautela prouidendi per ſtatutum. vide Bal. in l. fi. in ij.
col. C. ſine cenſu vel reliq. ⁊ vide Bart. in l. j. C. de muli. ⁊ in quo
loc. lib. x. x. dixi poſt Bar. in l. reſcripto.
b Pom. ¶ Non poteſt. Vide Aret. in conſ. cxxxiij. ⁊ Alexā. conſi.
cxij. in ij. parte, ſecundum impreſſ. Mediola. ⁊ dictum Bar. hic
ſequitur Roma. ſing. lxxx. incip. an ciuitas.

§. Poſt liminio. Oppon. de l. libello. §. manu-
mittendo. ſupra, de capti. Sol.
Dicit gloſ. iſtud eſt verum, quando eſt in alia ciuitate non ani-
mo conſtituendi domicilium, alias ſecus, vt in lege contraria.
ria. Tu dic, quod ibi loquitur in eo, qui voluit recuperare ciuita
tem Romanam, alias de neceſſitate recuperaret domicilium ra
tione originis, quod mutari non poteſt, vt l. aſſumptio in princ.
ſupra eodem ⁊ ibi dixi.

§. Ex cauſa. Iſtū §. intellige in eo, qui eſt manumiſ-
ſus ab homine, ex cauſa fideicōmiſſi. Se-
cus ſi eſſet manumiſſus ex cōſtitutione, propter contumaciam
eorum qui deberent manumittere, tunc enim ſequeretur origi-
nem teſtatoris, quando teſtatoris libertus efficitur. Si enim ef-
ficeretur libertus rogati, ſequeretur originem rogati. quod dic,
vt l. cum vero. per totam leg. ſupra de fideicom. liber. ⁊ l. neq; in
fantes. eodem tit. ⁊ no. per Azo. in ſum. C. de mune. ⁊ hono.

§. In adoptiua. Hunc §. examina vt dixi ſupra eo
dem. l. aſſumptio. §. filius.

1 ☞ Ciuilitas contracta ex conuentione an tranſeat ad filios.

§. Patris domiciliū. Nota ꝙ domiciliū, qñ
eſt mutabile ex volun-
tate habētis ipſuʒ, non tranſit ad filios. ſecus ſi nō eſt mutabile.

Et ex hoc poteſt ſolui id, quod queſiui ſ. eo. l. aſſumptio. §. filius
a in vlt. queſtione, ſcilicet quod ciuilitas contracta [a]ex conuentione
1 † tranſeat ad filios, q2 quis eſt obligatus ciuitati: nec poteſt libe
ra voluntate recedere. Pro hoc faciunt alie rationes quas dixi
ibi. Facit etiam, q2 priuilegia acquiſita per dignitatē tranſeunt
ad filios vt j. e. l. filij. §. ſenatores. Pro hac parte facit, quod vi
demus in alijs contractibus. Nam contractus mandati ſocieta
tis, precarij, q2 mera voluntate poſſunt reuocari, non tranſeunt
ad heredes: ſecus in alijs, vt l. ſicut. C. de actio. ⁊ oblig. ⁊ l. in com
modato. ſicut. §. ſ. commo. Simile in hac ciuitate conſtituta ex
conuentione, ⁊ iſtam partem puto veram. Non ſunt alia.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Ciuilitas cōtracta. Utrum ciuilitas priuilegio queſita
ad heredes, vel filios, vide Bal. in l. j. C. de pat. qui gl. diſt. Quid
autem ſi reuocata eſt conceſſio facta, vtrum etiam intelligatur
reuocata quo ad filios Bald. not. quod ſic. in l. non plures. C. de
ſacroſanct. eccleſij. ⁊ ad Bart. Bal. in l. ij. ad fi. C. de libert. et eo
liber.

a **§. In queſtionibus.** [a]Op. C. de ſupec. tuto.
l. cū. ⁊ ſ. de ſol. l. quod
ſi forte. §. j. vbi accuſatus de ſuſpecto, tutelam quaʒ prius habe
bat adminiſtrare non poteſt. Solu. Quandoque accuſatur quis
de crimine commiſſo extra officium, ⁊ tunc retinet interim offi-
cium. ⁊ adminiſtrationem, vt hic quandoque quis accuſatur de
crimine commiſſo. in officio, ⁊ tunc interim retinet officium, ſed
interim lite pendente interdicitur adminiſtratio, quod dic. vt
ibi dixi.

ADDITIO

a Alex. ¶ In queſtionibus. Not. pro notario, ⁊ vide tex. ⁊ ibi quod
Paulus de Caſtro in l. Callipodius. alias incip. l. quamuis. §.
ff. ſ. de ſol.

§. Sola domus. Nota, quod licet quis emat do-
mum in ciuitate, non tamen ex
hoc eſt incola, niſi alta fiat.

§. Nominati. Op. ſ. eod. l. fi. Sol. Aliud in parte, a
liud in fideiuſſore, ⁊ ſic in hoc conditio
patris eſt grauior.

§. Fideiuſſores. Hūc §. habuiſtis. ſ. de fideiuſſ. l.
fideiuſſor magiſtratuū. ⁊ facit ad
ea que ibi dixi.

LEX XVIII.

DIuus. Nota, quod de iure communi ille, qui hʒ
vnuʒ honorē, nō pōt refirmari. Fallit iā
caſibus, qui in gl. in ver. continet. ponuntur.

LEX XIX.

1 ☞ Maior pars quod facit an omnes facere dicantur.
a **QUod maior.** [a]Op. C. de decu. l. nomina-
tionum. Solut. dico, quod
omnes debent vocari, ⁊ debēt eſſe preſentes due par
tes, tunc quod facit maior pars, preſumuntur omnes
1 facere ⁊ omnes facere videtur. † Ita loquitur hic. ⁊ not. in l. nul-
li. ſ. quod cuiuſque vniuer. not. Unde de iure cōmuni ſufficit,
quod partium vincatur per maiorem parteʒ, vnde ſi ex vna par
te vnus eſſet plus alia parte, diceretur partitum eſſe obtentum:
tamen ad minus que partes debent eſſe preſentes, vt dixi. Ad
b iſtud opp. [b]C. de autho. preſtan. l. fi. ⁊ ſ. de aqua plu. arcen. l. ſi au
tem. ⁊ l. per fundum. ſ. ſeru. ru. pred. cum ſi hic allegatis. Gloſ.
non ſoluit. Dy. extra, de reg. iur. c. quod omnes tangit. dicit ſic.
Quedam ſunt communia pluribus, vt vniuerſi, ⁊ tunc quod fa-
cit maior pars, omnes facere videntur, vt hic cum ſimilib. Que
dam ſunt communia pluribus vt ſingulis, ⁊ tunc quod facit ma
ior pars, non preiudicat alijs, vt in contrarijs nunc allegatis.
c Fallit fauore liberationis [c], l. ſi plures. ⁊ l. maiorem. ſ. de pact. ⁊
cauſa impediente ceſſionis bonorum, l. vlt. C. qui bo. ce. poſ. Ita
dicit Dy. Contra primum membruʒ Dy. eſt ſ. de ma. conue. l. j.
in princip. vbi tenentur ſolum hi, qui fuerunt preſentes. Solut
quod facit maior pars, omnes videntur facere, quantum ad pre
iudicandum ipſi vniuerſali: ſed quantum ad preiudicium ſin-
d gulorum [d]hoc facientium ſecus, vt in contrario. Item ad id op.
e extra de conſtitu. [e]cap. cum omnes. Solu. dicit ibi Inn. ⁊ etiam
Ber. tangit, quod facit maior pars, videntur facere omnes, ve-
rum eſt quando faciunt aliquid ad vtilitatem communem ip-
ſius vniuerſitatis: ſecus ſi facerent aliquid ad vtilitatem ſin-
gulorum, quia tunc omnes debent conſentire, vt ibi. Item con-
tra iſtam partem facit in authen. de defen. ciui. §. fin. ibi, nullo re
luctante, ⁊c. Ex quo apparet quod vnius contradictio impedi-
ret. Solu. ſpecialis caſus eſt, in quo omnium conſenſus requiri
tur. Ex predictis contra primum membrum Dyn. debet ſubdi-
ſtingui. quod facias per te ipſum. Ad ſecundum mēbrum dicit
ipſe, quod fit a maiori parte non preiudicat alijs, quando eſt

commune pluribus vt ſingulis. Fallit fauore liberationis ⁊ ceſſionis. Ita dicit Dy. Dico, quod ſunt plures alij caſus, in quibus fallit. Primus, quando quis vult vti re ad eum vſum ad quem eſt deſtinata, vt. l. in tantum. §. in cōmune. ſ. de re diui ⁊ ſ. cōmuni diui. l. ſi edes. ⁊ de vſufruct. l. arborib⁹. §. nauis. Fallit etiam fauore adminiſtrationis pupilli bonorum, vel debitoris abſentis, vel fugientis. l. iij. §. fin. ſ. de cura. bo. dan. ⁊ l. ij. in princip. ⁊ de bo. autho. iud. poſ. l. fi. in prin. Tertio fallit fauore dirimendarum litium, vt ſ. de re iud. l. duo ex tribus. ⁊ l. item ſi vnus. §. fi. ſ. de arbi. fallit etiā in caſu l. ſi plures. ſ. de pact. ſed

f poſſumus dicere, † quod ibi eſt fauor liberationis. ⁊ ſic claudatur ſub exceptione Dyn. tamen in caſu etiam ſi omnes nemine contradicente conſentirent non valeret quod actum eſt, vt ſi faceret lege prohibente. vt l. iubemus nulli poſthac. §. ſciētes, C. de ſacroſanc. eccle. Non ſunt alia.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Quod maior. In propoſito huius legis, vide quod no. Bart. in l. j. in princ. ⁊ in l. fi. de arbo. ſcriben. ⁊ adde Bal. in aut. ſi omnes. ad fi. C. ſi vt ſe ab heredi. abſti. Et ad materiam adde ſin. qđ not. Bald. in authen. habita. C. ne fil. pro pat. dixit, qđ ſi cācellari⁹ facto ſcrutinio cognouit aliquas voces dolo datas, etiam poteſt ex equitate ⁊ conſcientia reprobare. Et hunc text. limita ſecundum text. in capitu. reſcriptum. de elect. ⁊ in c. bone. de poſtu. prela. videlicet, vbi omnes đ collegio vellent facere quod vnus, qui nō eſt de collegio det vocem in collegio: quia tunc non ſufficeret, ſi omnes, vellent, excepto vno: quia quotieſcunque tractatur de admittendo vocē authorizabilem eius, q non eſt de vniuerſitate, tunc vnius ſolius contradictio annullat voluntatem aliorum omnium. Dictum eſt no. Comp. qđ refert Ioan. Andre. in nouell. ibi. in d. capitu. reſcriptum. de de elec. quod not. Roma. in l. de pupillo. in principio. ſupra, de oper. no. nun. Item hāc legem limita, vbi maior pars vellet aliquid ſtatuere cōtra id quod iamdiu fuiſſet obtentum, ⁊ a maiori parte ſtatutum, apparente cōſtitutione antiqua: quod nō poterit, vt no. Inn. in capitu. cum omnes. de conſt. quem refert ⁊ ſequitur Bal. in l. fina. C. de autho. preſtan. ⁊ l. per fundū. ſupra de ſerui. ruſtic. predio. ⁊ in l. j. ſ. de offic. conſ. Item fallit, niſi minor pars vellet facere contra id, quod, iam ipſi ordinaſſent ſm Inn. in c. humilis. de ma. ⁊ obe. ⁊ Bald. in d. l. fi. licet cōtra hoc faciat quod dixit Bart. in l. omnes populi. in ij. q. princ. prope fin. ſ. de iuſt. ⁊ iu. Eam in faciendo ſtatutum ſufficiunt due partes ex ex tribus, vt notat Bart in d. l. omnes populi. d. ind. in. ij. q. prin dicit, ꝙ ſufficit eadem ſolennitas in deſtruendo que fuit addita in faciendo, niſi dicatur, quod fallit quod ad hoc. Item limita hanc legem: niſi tractemus de reuocatione libertatis in ſeruitutem. text. eſt in l. ſi quis hac. §. quoties. ff. qui ⁊ a quib. Itē fallit niſi maior pars vellet ratificare extra collegium id, quod minor pars in collegio decreuiſſet poſt datam poteſtatem aliquid faciendi omnibus: puta quinq; ⁊ tres ex illis faciunt vnū. alij duo faciunt aliud. Nam poſtea illi de collegio, qui dederunt poteſtatē talem nō poſſunt ratificare id, quod fecerunt illi duo. Text. eſt no. in c. in cauſis. de elec. ⁊ no. Bald. in d. l. per fundū. Item fallit in l. reſcriptū. §. ſi de pact. qñ maior pars creditorū habentiū tacitam hypothecam vellet preiudicare creditorib⁹ habētib⁹ expreſſam. Vide pulchre no. p Bar. in l. ij. C. de decu lib. xj. ⁊ in l. ſtipulatio. in fi. de pac. Item falli vbi tractaret de remiſſione vindicte, ſeu de iure vindicandi. ſecundū no. p Ang. in l. ij. in fi. de v. obl. ⁊ Bar. in l. iij. §. Cato. in fi. eo. ti. Itē limita, niſi creditores vellent totum debitū remittere, vt dixi poſt Bar. in l. ⁊ heredi. §. fi. ſ. de pac. Itē limita, niſi maior pars vellet aliquid facere cōtra ius, ſecundū Cy. quē refert Bar. in l. omnes populi. in. ij. q. prin. ſ. de inſti. ⁊ iure licet ibi Bar. videatur tenere cōtrarium. ⁊ Bald. etiā videtur contra in l. fi. C. de autho. preſtan. ⁊ adde, q; gl. in l. ij. C. que ſit longa cōſue. dicit quod hec lex habet locū in electione, ⁊ in his que ſingulorum prouident vtilitati. non in his que pertinent ad obligandum vniuerſitatem, vt ex contractu cōueniri poſſint, ⁊ non ad obligandum ſingulos de vniuerſitate. No. de materia vide Hoſti. in ſum. de conſti. §. quando verſi. ſed cū eccleſie. Item limita hanc legē, niſi minor haberet iuſtam cauſam contradicendi, ſecundum gl. in c. cupientes. §. ij. de elec. in vj. Item limita in caſu c. paſtoralis de reſcri. Ubi ad materiam vide gl. ⁊ vide in rub. de arb. ⁊ quod ibi dixi. Item limita niſi minor pars eſſet diſcretior ⁊ firmior. aut ſanior. c. quia propter. in verſi. ſaniori. de elect. ⁊ not. Imo in l. Pomponius. alias incipit, ſi vni đ re iudi. Et quid ſi Poteſtas datur antianis ⁊ vni alij de collegio, ⁊ in electione ſunt oēs antiani, ⁊ minor pars alterius collegij, ⁊ omnes adinuicem faciant maiorem partē, an poſſint eligere. vide Bal. in l. ad ſcribatum. C. de appella. Et an hec ratificatio poſſit fieri in cameris, vel in loco non conſueto, dic quod non, ſecundum Bar. in dicta l. omnes populi. in ſecunda queſtio. princ. ⁊ eſt tex. ⁊ ibi nota. in l. etiam. §. fina. ſ. de pactis. ⁊ nunquid femine admittātur. vide Imo. in l. ij. §. fin. de verbo. oblig. ⁊ Bar. in l. j. de legi. Item limita iſtam legem non habere locum in criminalibus, vt ſentit gloſſ. in c. milites. in lvj. diſtinct.

b Roma. ¶ Ad iſtud opp. An qđ fecit maior pars, omnes feciſſe videntur, vide ad iſtam legem Rom. in quodā ſing. ſuo, ⁊ Paul. de Ca. l. iubemus nullā. C. de ſacroſan. eccl. ⁊ Fely. in c. cum oēs col. j. de conſti. ⁊ aliquid per Bar. in conſ. j. vol. j. ⁊ cōſi. vij. vol. j. Fel. in c. iij. de re iud. ⁊ in c. cū cā. in fi. ⁊ ſeq. de re iud. Barb. in cōſi. xxvij. volu. ij. ⁊ Barb. in d. c. cum omnes. ⁊ in c. cum M. eo. tit. ⁊ in c. cum cauſa. de offi. de leg. ⁊ Alex. conſi. xl. ⁊ cxxiij. vol. ij.

c Alex. ¶ Liberationis. Uide in l. reſcriptum. in princ. ſupra de pact. vbi per docto.

d Alex. ¶ Ad preiudicium ſingulorum. Uide gloſſ. in l. ij. C. que ſit lon. conſue.

e Alex. ¶ Opp. extra de conſti. Adde Bal. in l. fi. C. pro ſocio.

f ¶ Poſſumus dicere. An hoc ſit verum, vide quod dixit Bart. referendo Cy. in l. omnes populi. in ij. q. princ. ſ. de iuſtitia ⁊ iure. quod dixi. ſ. ſed ibi loquitur etiam in his qui habent poteſtatem ſtatuendi contra legem.

LEX XX.

☞ Facto conſtituitur domicilium, quando quis cum rebus ſuis recedit.

DOmicilium. Aduerte, dico quod facto trāſfertur domiciliū quādo quis cum rebus ſuis recedit, † vt not. extra de renūcia. c. iij. per Inno. ⁊ dixi. ſ. eodem. l. aſſumptio. §. iuris prudentibus.

LEX XXI.

☞ Fideiuſſor ſimpliciter intercedens, an teneatur ad vſuras ſi principalis tenetur.

LUcius. §. Paulus. Quero que eſt ratio huius legis. Reſponde, quia principalis ad vſuras non tenetur, vt j. eod. l. conſtitutionibus. ⁊ ideo non tenentur fideiuſſores: ⁊ ſecundum hoc ceſſant omnia contraria hic facta in gloſſa. Quando, autem principalis tenetur ad vſuras, vtrum fideiuſſor ſimpliciter intercedens teneat, dic vt in l. quero ſupra loca. ⁊ l. centum. Capue. ſupra, de eo, quod certo loco.

Pater ſi mittit filium ad ſtudendum, an expenſe debeant fieri de communi ſi pater decedat.

§. Idem reſpondit, heredes. No. ꝙ heredes patris tenentur pro munere iniuncto viuo patre: ſecus pro eo ꝙ iniungitur mortuo patre. Et per hoc dicit Dyn. ꝙ ſi pater miſit filium ad ſtudium, ⁊ poſtea deceſſit, quod expenſe ſtudij debēt fieri de communi, † ex eo, ꝙ pater viuens iſtud onus ſuſcepit, arg. ff. famil. erciſ. l. ex parte, §. filius. ⁊ l. ſi filia. alias l. ſi vni. §. idem ſcribit. ⁊ ſ. de col. bo. l. j. §. ſed an id. Sed ego determinaui ibi contrarium. Ratio, quia ille leges loquuntur quando pro munere iniuncto pater erat iam obſtrictus ⁊ obligatus. merito illa obligatio tranſit contra heredem. Sed quando pater mittit filium ad ſtudium, non eſt obligatus pater ad complendum ſtudium filio vnde eo mortuo non eſt aliqua obligatio que tranſeat contra heredes.

Vir an teneatur ſoluere collectas pro fundo dotali.

§. Idem reſpondit conſtante. Iſte eſt valde no. caſus. Oppo. ⁊ videtur, ꝙ vir debeat ſoluere collectas pro fundo dotali, † vt ſ. de impen. in re do. fa. l. neque.

a Solu. quedam ſunt[a] munera patrimonalia, ⁊ in iſtis ille, debet ſubire qui poſſidet, vir autem poſſidet, ergo ⁊c. Quedam ſunt munera que imponuntur perſone pro rebus, ⁊ iſta etiam debet ſubire, vt in lege contraria. Facit in Spec. de cen. §. nunc dicendum. verſi. fin. Quedam ſunt munera mere perſonalia, tamen in eis habetur reſpectus ad ſubſtantiam. Exemplum. dicit ſtatutum, nullus poſſit eſſe prior niſi habeat bona eſtimata mille libris. Iſto caſu ad bona dotalia non habetur reſpectus, vt hic ita debet intelligi l. ad ſubeunda. C. de decu. Tene menti p̄dicta,

ADDITIO.

a Alex. ¶ Sol. quedā ſunt. Utrū quis ſoluat collectā de bonis dotalibus, ⁊ que bona veniunt eſtimanda. ⁊c. In imponenda collecta, vide Bart. in l. priuate rei. C. de execu. mu lib. x. ⁊ Spec. in titu. de cen. §. j. verſi. fi. ⁊ quod leg. ⁊ not. in l. i, C, de mul. ⁊ in quo loco. lib. x. dixi. in l. iiij. §. actor. ff. de re iudic. ⁊ no. Bar. in l. neque. ſupra de impenſis.

a Minor poteſt creari decurio, licet minoritate durante non habet vocem.

§. Imper

1 §. Imperatores. No. quod poteſt creari decu
rio minor: † tamen donec eſt
a minor xxv. annorum, non habet vocem in conſilio. a ⁊ videbitis
ſ. titu. j. l. ſpurij. §. j.

ADDITIO.

a Alex. ¶ In conſilio. Minor non habet vocem in conſilio. adde
tex. in l. ad rem publicã. ſ. de mun. ⁊ ho. ⁊c. Bar. in l. de pupillo.
in prin. ⁊ ibi Jac. de Are. ſupra, de oper. no. nun. ⁊ ibi dixi. late
poſt Bar. in l. ſpurij. §. minores. ſ. titu. j. ⁊ qđ no. Bal. in l. fi. C.
de teſta. mili. ⁊ vide cap. ex ratione. de eta. ⁊ quali. ⁊ gl. no. in ca.
ex eo. de ele. in vj. in verſi. ſuffragium. ⁊ Spec. in titu. de ſyndico.
§. j. verſi. ſed cuius etatis debent eſſe conſtituentes.
1 ☞ Venditio rerum fiſcalium ſemper videtur fieri ſub pacto
addictionis in diem. ſecus in venditione rerum ciuitatis, niſi ha
beat priuilegium.

§. Idem reſpõdit, ſi ciuitas. Nota quod
venditio rerum fiſcalium ſemper videtur fieri ſub pacto addi-
1 ctionis in diem, † vt hic, ⁊ C. de fide inſtrumentorum ⁊ iur. haſte.
l. ſi tempo. lib. x. Item no. quod in ciuitatibus ſecus eſt, niſi de
hoc habeant legem propriam. Quero, quid vult dicere legẽ p-
priam. Dicit glo. in verb. legem. id eſt, priuilegium. Idem dicit
C. de ven. re ci. l. j. ⁊ l. ij. Tu potes dicere propriam legem, hoc eſt,
proprium ſtatutum. Poteſt enim ciuitas facere ſtatutum ad
ſuam vtilitatem inter ſuos ciues, vt hic, ⁊ l. Antiochenſium. ſu-
pra, de priuileg. credi.

LEX XXII.

1 ☞ Vidua retinet domicilium viri.
1 Filij. §. Vidua. Not. † qđ mulier retinet
domicilium viri mortui.
a a Ratio, q[uia] videtur ſtare in primo matrimonio, donec
eſt vidua, vt l. fina. C. de bonis mater, ⁊ not. in l. vnic. §.
§. exactio. C. de rei vxo. actio. vtrum ante mulier dicatur eſſe ci-
uis illius ciuitatis, vnde eũ vir, dicat. ſ. eodem. l. fi. §. item reſcri-
pſerunt mulierem.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Viri mortui. Hoc innelligas verum, ſi honeſte viuat, ⁊
probat tex. not. in §. fi. in authen. de reſti. ⁊ ea, que parit in xj. mẽ-
ſe, ⁊c. vide in materia Barto. in l. item legati. ff. de leg. iij. ⁊ in l.
his ſolis. C. de reuoc. do. vbi omnino vide Bal. ⁊ ſic habes hic,
⁊ in l. femi. ⁊c. ſ. de ſena. ꝙ mulieres corruſcant radijs marito-
rum, etiam vidua, tamen ſi tranſit ad monaſterium perdit digni
tatem quam ex perſona viri ſortiebatur. xxij. q. ij. in c. reſcripſit,
in glo. ⁊ etiam poſſet inferri, an verum. ſit id, quod no. gl. ⁊ Bar.
in l. Titia Seio. §. vſuras. de lega. ij. Et que mulier dicatur vi-
dua, vide Bald. in l. fin. C. de plagi. ⁊ quod retineat nobilitatem
viri, no. Bart. in l. fi. ꝯ verb. ſig.

§. Relegatus. Intelligit glo. j. hic, quo ad onera,
non quo ad honores. Tene menti
pro confinatis, vt ibi ſortiantur domiciliũ. ⁊ ſic poſſunt conueni
ri, vt hic.
1 ☞ Abbas effectus epiſcopus, ſi propter turpitudinem, perdit
epiſcopatum nõ recuperat abbatiam.

§. Senator. Dicit. Dy. hic eſt caſus, quod ſi aliquis
Abbas eligitur in epiſcopum, ⁊ poſtea
remoueatur ab epiſcopatu propter ſuam turpitudinem, nõ re-
1 cuperat abbatiam, † niſi ſpecialiter impetret.

LEX XXIII.

1 ☞ Miles ⁊ doctor efficiuntur ciues illius ciuitatis, vbi ſtipen-
dia merent.

Municeps. §. Miles. Glo. intelli-
git iſtam le-
gem, quod efficiatur ciuis illius loci, vbi meret ſtipen
1 dia. † Ita no. C. de incolis. lib. x. l. ciues. quod eſt not.
quod ſtipendiarij ſunt ciues iſtius ciuitatis, donec hic merẽtur
a ſtipendia. Idem in doctore a qui eſt miles legalis militie. Idem
in rectore ⁊ prelegatis eccleſie, vt dixi. ſ. eo. l. j.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Idem in doctore. Doctores dicuntur ciues in loco in
quo habent ſtipendium, ⁊ etiam alij ſtipendarij, qđ multũ no. idẽ
ſequitur. d. Flo. in c. fi. de paroc.

LEX XXIIII.

1 ☞ Actio deſcendẽs ex ſtatuto eſt ſtricti iuris, ergo ſtatuta ſunt
ſtricti iuris. valet conſequentia.

Conſtitutionibus. Tex. ibi, ex de-
trimento id eſt
propter malam adminiſtrationem. quaſi dicat, non ex
eo qđ in vſus ſuos cõuertit, ſed ex eo quod Rẽpublicã
per culpam leſit. Opp. ſ. de vſur. l. cum quidã. §. pe. Sol. Dicit
gl. hic honor fuit delatus, ibi vero mun[us], ar. ſ. de munc. ⁊ hono.
l. honor. j. reſpon. ⁊ §. j. Tu dic ſecundum Jac. de are. ꝙ ibi tene
tur, q[uia] pecuniam publicam in vſus ſuos conuertit: hic vero, q[uia]
per culpam male adminiſtrauit, vt, ex text. colligitur. Dy. indu-
1 cit hanc legem in ar. † ꝙ ſtatuta ſunt ſtricti iuris, qđ apparet: q[uia]
a actio deſcendens a ex eis eſt ſtricti iuris b, cum vſure non veniant
b vt hic videtis. Aduertatis, quidam ſemel ad hoc opponebat, ꝙ
iſta non eſt bona conſequentia, actio deſcẽdẽs ex ſtatutis eſt ſtri-
cti iuris, ergo ſtatuta ſunt ſtricti iuris, ⁊ probat ſic: Actio deſcẽ
dit ex contractu iuris gentium, ⁊ conſtat ꝙ actio eſt ciuilis. Itẽ
contractus ſunt facti, vt ſ. de cura. furio. l. conſilio. in fi. ⁊ tamen
ex eo deſcendit obligatio, que eſt iuris, vt Inſti. de obli. in prin.
Item vſucapio eſt iuris ciuilis, tamẽ per eam acquiritur domi-
nium, qđ eſt de iure gentiũ, Breuiter veritas eſt, quod conſequẽ
tia tenet. Pro cuius euidentia debetis ſcire, ꝙ quedã ſunt que
reſpiciunt effectum, quedam ſunt que reſpiciunt originẽ, in his
que reſpiciunt effectum tenet conſequentia, de qua loquitur hic,
verbi gratia, effectus alicuius rei eſt bonus, ergo res eſt bona.
ita in propoſito, effectus ſtatuti eſt ſtricti iuris: q[uia] pducit actio
nem ſtricti iuris: ergo ipſum ſtatutũ eſt ſtricti iuris, qđ apparet,
Inſti. de actio. §. actionũ. vbi dicit, que actiones ſint bone fidei,
⁊ que ſtricti iuris, de cõtractu tamen nulla fit mentio, ⁊ tamen il-
le contractus dicit ſtricti iuris, qui pducit actionẽ ſtricti iuris,
⁊ ille cõtract[us] dicit bonefidei, q pducit actionẽ bonefidei, vt l. cõ-
ſenſu. in fi. ſ. de action. ⁊ oblig. ⁊ ſ. de bona. l. eum, qui. Similiter
illa obligatio dicit diuidua, ⁊ indiuidua, cuius effectus eſt diui-
duus, vel indiuiduus, vt l. in executione. §. ſecunda ſpecies. ſ. de
verb. obli. In his vero que reſpiciunt originem. loquuntur con
traria, vt cum dico, obligatio oritur de iure gentium ergo, ⁊c.
actio que oritur ex obligatione, eſt de iure gentium. ⁊ eodem mo
do loquuntur alia contraria. vnde ibi in his que reſpiciunt ori-
ginem. hic in his. que reſpiciunt effectum.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Actio deſcendens. An actio deſcẽdẽs ex ſtatuto ſit ſtri
cti iuris, dic ꝙ ſic: idem Bar. in l. omnes populi. ſ. de iuſt. ⁊ iu-
re. ⁊ Bal. in l. contractus. in prin. C. de fide inſtr. Et ad materiã
vide quod no. Bar. in l. nec ei. ſ. de adopt.
b Poma. ¶ Stricti iuris. Vide Paul. de Caſt. in l. iij. C. de lega.
ſtatuta ergo debent ſtricte intelligi, ⁊ vide Alex. conſil. x. col. j. ⁊
vol. ij. ⁊ xcvj. col. fi. ⁊ vol. j. ⁊ clxvij. eo vol. ij. col. j. ⁊ clxxxix. eo vol.
⁊ cviij. vol. iij.

LEX XXV.

1 ☞ Plures magiſtratus repreſentant vicem vnius, ⁊ quomodo
2 Officia videntur concedi ſecundum conſuetudinem, ſicut cõtra
ctus ſimpliciter confecti, preſumuntur confecti ſecundum con-
ſuetudinem.
3 Sententia lata per vnum ex pluribus iudicibus, ſine alijs quan-
do valeat.

a Magiſtratus. a Not. ꝙ plures magiſtra-
tus repſentant vicẽ vnius
1 † qđ põt itelligi dupliciter. Primo, q[uia] ſi deliquerint,
vt non puniet quilibet inſolidum. ſed omnes vna pe-
na vt l. aufertur. §. ſi. ſ. de iur. fiſ. de publica. l. ſi multi publicani.
⁊ l. tres tutores. ſ. de admi. tu. Secũdo modo põt intelligi, vt om-
nes habeant loco vnius, quaſi diceret, eorum officium eſt indiui
duũ, ⁊ cuilibet eorum videtur concedi inſolidum, vt. ſ. eo. l. Im
peratores. quod dic, vt ibi. Item no. ꝙ officia videntur concedi
2 ſecundũ conſuetudinem, † ſicut ⁊ contractus confecti ſimpliciter,
preſumuntur confecti ſecundum conſuetudinem, vt l. ſi prius. ſ.
de aqua plu. ar. ⁊ l. ꝙ ſi nolit. §. q[uia] aſſidua. ſ. de edi. edi, Querit
3 gl. vtrum ſentẽtia lata per vnũ, ex pluribus ſine alijs valeat: ⁊ di
cit ꝙ non, quod intellige ſecundum diſtinctionem poſitam in l.
Pompo. ſcribit. ſ. de re iudi,

ADDITIO.

a Alex. ¶ Magiſtrat[us]. Iſtũ tex. no. all. Bal. in l. ij. C. de cõſti. pec.

LEX XXVI.

1 ☞ Magiſtratus municipalis, hoc eſt defenſor ciuitaris, ⁊ de
iure communi nõ habet merum, ⁊ miſtum imperium, ⁊ qualiter
hoc intelligatur,
2 Magiſtratus municipalis hodie fauore minorum poteſt reſti-
tuere in integrum.
3 Magiſtratus municipalis non poteſt mittere in poſſeſſionẽ ex
primo decreto, niſi cauſa damni infecti.

Ea que magis. §. Magiſtra
1 tibus. Not. † ꝙ de iure communi magiſtratus
municipalis, hoc eſt, defenſores ciuita-
tum, non habent merum ⁊ miſtum imperium, quod intellige, vt
2 plene ſcripſi. ſ. de dam. infec. l. j. Secundo not. quod † magiſtra-
tus municipalis non poteſt in integrum reſtituere. Ad hoc op.
C. vbi, ⁊ apud quem. l. ij. Iſta eſt vera ſolutio, quod hec lex hodie
Secunda Bar. ſuper. ff. nouo.

a in hoc corrigitur ꝑ illam ꝙ quilibet magiſtratus[a] poſſit reſtitue
3 re in integrũ fauore minorũ.† Tertio no. ꝙ magiſtratus munici
palis non põt mittere in poſſeſſionem ex primo decreto. Ad hoc
opp. de l. j. ⁊ l. iiij. §. duas. ff. de dam. infec. dicit glo. ibi ex primo
decreto: hic vero ex ſcdo, qđ nõ eſt verũ, q2 hic de primo decreto
loquit. qđ apparet: q2 dt rei ſeruãde cã. vt l. j. ſ. qb. ex cau. in poſ.
ea. Dic ergo, ꝙ eſt ſpeciale in cã dam. infect. in qua magiſtratui
municipali permittit interpoſito primi decreti. Itẽ contra hoc
opp. d. l. cognitio. §. fi. ſ. de offi. eius cui mand. eſt iuriſ. Sol. co
gnito bene poteſt demandari, ſed ipſa miſſio non.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Quilibet magiſtratus. Dixi poſt Bar. in d. l. fi. hic alle.

LEX XXVII.

EIus qui. Op. de l. aſſumptio. §. fi. ſ. e. ti. Sol. ꝙ hic dicitur domiciliũ, ſubaudi tã
um iſta eſt vera, quia etiam domicilium ſequitur.

1 ☞ Incolatus etiam probatur, quando quis habet in loco ma
iorem partem fortunarum ſuarum.

1 **§. Si quis negotia.** No. tex mirabilẽ † ad ꝓ bandum qualiter ꝓbit
incolatus, etiam quando quis hʒ in loco maiorem partem. for
tunarum ſuarum: vt no. j. eo. l. de iure, in prin. ⁊ ibi dicam.

1 ☞ Originem qualiter contingere poſſit quod quis habeat, ⁊
non domicilium.
Domicilium duobus modis accipi poteſt.
2 Ciuitas capta ab alia ciuitate, nõ perdit iura ciuilitatis: ſecus ſi
capiatur ab hoſtibus populi Romani, ⁊ ſic capiatur cum toto
territorio.
3 Ciuilitas alicuius ciuitatis perditur: quando ciuitas cum toto
territorio caſmate perijt.
4 Ciuitas perditur quando paſſa eſt aratrum, vel quando ciues
omnes de ciuitate cum toto territorio receſſerunt, ⁊ iuerunt ad
alium locum.
Ciuitas Calij fuit deſtructa, ⁊ repoſita in alio loco eiuſdẽ terri
torij.
5 Ciuilitas alicuius loci perditur per priuilegium, ⁊ per penam.
Ciuitates Tuſcie priuate fuerunt per Henricum Imperato
rem priuilegio, ⁊ ciuilitate.

§. Celſus. Videtur hic text⁹, ꝙ quis nõ poſſit eſſe ſine domicilio. Nam ſaltẽ hʒ domiciliũ rõne ori
ginis, que mutari nõ põt, vt ſ. eo. l. aſſumptio. in prin: ⁊ C. eod. de
municip. ⁊ orig. lib. x. l. origine. Sol. Dicũt quidam, aliud eſt ha
bere domicilium, aliud originem. ꝙ glo. non placet. que dicit, ꝙ
qui habet originẽ, habet ⁊ domicilium. Unde etiam infantes ſta
tim cum naſcuntur, habent domicilium vt ſ. eo. l. aſſumptio. in
fine. ⁊ l. filij. j. reſpon. ſ. e. Contra hoc dictũ, videtur. j. hoc de ver.
ſig. l. prouinciales. Solu. domicilium poteſt accipi duobus mo
dis. Uno modo pro habitatione, ⁊ tunc licet quis ſortiatur ori
ginem poteſt tamen non ſortiri domicilium. hoc eſt, habitatio
nem nõ habere. Alio modo poteſt aſſumi domicilium pro quo
dam iure conueniendi, ⁊ munera ſubeundi, ⁊ iſto modo verum
dicit glo. ꝙ qui habet originem, habet domicilium, ⁊ ſecundum
hoc remanet contrarium, q2 nullus videtur, qui non habeat do
1 micilium ratione originis, dicit gl. hoc † poteſt cõtingere, quia
a terra vnde oriũdus eſt, caſmate perijt, [a] vel eſt capta, vt Troia.
vt l. cum loca. ſ. de religioſ. vel paſſa eſt aratrum, vt l. ſi vſuſfru
ctus. ſ. quib. mod. vſufr. amit. vel omnes receſſerunt, ⁊ ſic facta
eſt inhabitabilis. l. ij. in prin. ſ. de colleg. illicit. vel per priuile
gium deſinit eſſe ciuis, vt ſ. eod. l. filij. §. ſenatores. Ita dicit gl.
2 Sed in eo † quod gl. dicit de ciuitate capta, intellige ſi eſt capta
ab hoſtibus populi Romani, vel a Sarracenis, quia tunc per
ditur omne beneficium ciuilitatis illius ciuitatis. Secus ſi vna
ciuitas capiatur ab alia, vt l. ſi quis ingenuam. §. fi. ſ. de capti. ⁊
quod no. in l. hoſtes, eo. tit. Item intellige quando ciuitas capta
eſt cum toto territorio. Si enim aliquam partem ciuitatis, vel
territorij retineret, in eo retineret ius ciuilitatis, arg. C. de iure
emphy. l. j. ⁊ ſ. de acquirẽ. poſ. l. quod meo. §. fi. ius enim ciuilita
tis non eſt proprium ciuitatis, ſed totius territorij. vt j. eo. l. qui
ex vico. ⁊ de verb. ſig. l. pupillus. §. territorium, Item quod di
cit de ciuitate, q̃ caſmate perijt. eo. modo intelligo quod perijt
3 ciuitas cum territorio. † Item, quod dicit de ciuitate, que paſſa
eſt aratrum, vel quando omnes receſſerunt intelligo ſcilicet de
ciuitate, ⁊ territorio, ſi enim receſſerunt de vno loco, ⁊ iuerũt ad
alium locũ eiuſdem territorij eadem ciuilitas dicitur, ⁊ eadem
ciuitas, per ea que dicta ſunt ſ. q2 ciuitas reſpicit vniformiter
totum territoriũ. Iſtud cõtingit in Marchia, in ciuitate Calij,
que fuit deſtructa in vno loco, repoſita in alio eiuſdem territo
rij. Pro hoc facit ſ. de aqua quoti. l. hoc iure. §. ſi aquam. Sed
ſi receceſſerunt de vno loco, ⁊ poſtea tranſtulerunt ſe in locũ alte
rius territorij, tunc illa ciuitas eſſe deſinit, ⁊ ita loquitur hic gl.
Pro hoc facit quod not per. Inn. extra de verb. ſig. c. abbate.
5 ſi. Ultimo dicit gl. hic in verbo domicilio. † quod ꝑ priuilegiũ
eſſe deſinit eodem modo dico ſi per penã. Nam puto, quod ſi ali
qua ciuitas per ſententiam Principis ſit priuata omni iuriſdi
ctione, ⁊ ciuilitate quod ipſo iure perditur: ſicut dicimus in pri
uato cõdẽnato, vt l. quod ad ſtatũ ⁊ l. l. qui vltimo. ſ. de penis.
Et ideo dico, quod ciuitates Tuſcie que fuerunt condemnate
ꝑ Imperatorẽ Henricum, ⁊ priuate beneficio ⁊ priuilegio, ⁊ ci
uilitate, paſſe fuerunt tunc capitis diminutionem, ⁊ amiſerunt
tunc vſumfructum, ſi quem habebant, ⁊ ciues illarum ciuitatũ
deſierunt eſſe ciues, licet propter potentiam illarum ciuitatum
fieri non poſſit executio, ⁊ dicuntur vagabundi, ⁊ poſſunt vbiqʒ
conueniri. Dic vt no. ſ. de dam. infect. l. iiij. §. pretor verſi. qđ
ſi nec habitationem, vbi eſt gloſſella contraria huic gloſ. ⁊ illã
approbat Richar. licet alij voluerint ſeruare contrarium.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Caſmate perijt. Quomodo quis poſſit ꝑdere domiciliũ
⁊ ciuitatem, adde quod bannitus ad ſui incõmodum non per
dit domiciliũ. l. ad cognitionem. ſ. ex quibus cauſ. in poſ. ea. ⁊
l. papinianus exuli de mino. ⁊ no. in l. adulter. in princip. ſ. de
adul. Tu vide Bar. in l. fi. ſ. de leg. ⁊ Ange. in q. Bono. in. ij. q.
⁊ que dixi poſt Bar. in l. ſi is, q reus. ſ. de pub. iud. ⁊ qđ not.
Bar. in l. damni. ff. de dam. infec.

§. Domicilium. Hunc. §. examina, vt gloſ.

LEX XXVIII.

1 ☞ Prorogatio iuriſdictionis in magiſtratum non poteſt fieri
niſi in eadem ſpecie.

INter conuenientes. Quero vtrũ magiſtrat⁹
poſſit prorogare iuriſdictionem, vt poſſit cognoſcere
de cauſis meri, ⁊ miſti imperij: Reſpondeo, non. Nam
1 prorogatio † debet fieri in his que ſunt eiuſdẽ ſpeciei, vnde ſi ha
bet iuriſdictionem in cauſis pecuniarijs vſqʒ ad certam quan
a titatem in cauſis pecuniarijs poterit prorogari, [a] non in cau
ſis meri, ⁊ miſti imperij, que ſunt alteri⁹ iuriſdictionis: ſed ſi ha
bent iuriſdictiõem in cauſis miſti imperij, tunc in cauſis miſti
imperij poterit fieri prorogatio. Et idem puto in eo qui habet
iuriſdictionem meri imperij vt poſſit fieri prorogatio in cauſis
meri imperij, quod dic vt in l. prima, ⁊ ſecunda. ſ. de iudicijs. ⁊
per doctores in lege, ſi qui ex conſenſu. C. de epi. cop. audien.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Poterit prorogari Adde Bal. in l. teſtamentum. C. de
teſta. ⁊ Bal. in l. j. ſ. de iudi. ⁊ Bal. in l. cum Papinianus. aliquĩ
habenti in l. nemo. in verſi. ſed opp. contra. ⁊ adde Bal. in l. repe
⁊ Mod. de epiſcopis, ⁊ cleri. ⁊ in l. certa ratione. C. quando ꝓuo.
tita. C. ex. in dicta. l. j. ſ. de iudi.

LEX XXIX.

INcola Nota iſtam legem. Opp. de l. aſſumptio. ſupra eodem. dic vt ibi dixi.

LEX XXX.

a **QUi ex vico,** [a] Hãc legem dimitto nũc, legam eam alias.

ADDITIO.

a Pom. ¶ Qui ex vico. An autem recognito vico videatur ⁊ re
cognitum territorium loci, vide Oldr. conſi. cxxi. etiam vide ad
hanc l. Barba. conſi. iij. vol. j.

LEX XXXI.

NIhil eſt. Dic de hoc vt videbitis. j. eo. l. de iu re in princ.

LEX XV.

1 ☞ Roma cur dicitur communis patria.

ROma Quarto ad quid dicatur communis pa
tria Roma: † Reſpondeo, quia quilibet
1 poteſt ibi conueniri vt gloſ. dicit Preterea quilibet
de imperio Romano eſt ibi ciuis, vt not. C. de incol. l.
ciues. lib. x. ⁊ l. hoſtes. ſ. de capti. quod dic. vt. ſ. eod. l.

1 ☞ Incolatui quis renunciare non poteſt poſtquam collecta
eſt impoſita, ſed quantum ad munera mere perſonalia ſic. ⁊ nu
mero. 2.
3 Allibrari qui fecit ſe ⁊ eſtimari in loco quando poſſit recedere.
4 Incola non tenetur ad collectam pro debito contracto in com
munitate antequam ibi contraheret incolatum.
Incola quando videatur deſtinatus muneribus, iam cõtracto
debito vel iam denunciato conſulibus.
3 Municeps qui poſt collectam impoſitam eſt effectus conuerſus
alicuius monaſterij, an teneatur ad collectam.
6 Tranſiens de vna villa ad aliam, tenetur ad collectas in prima
villa, de qua receſſit.

Incola

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a
1 INcola. [a] Iſta eſt bona lex,ꝛ multū no.† Poſt quam eſt iam impoſita collecta, nõ po
teſt quis renunciare incolatui niſi ſoluat.h.d. Quero,
qualiter dicatur quis muneribus deſtinatus. Dicit
gl.per impoſitionem,vt quia erat iam impoſita collecta. Nam ꝛ
2 ante poteſt libere recedere.vt l.nihil.ſ.co. ¶ †Quero, quid ſi fe
cerit ſe allibrari ꝛ eſtimari in loco,an poſſit inde recedere? Et vi
detur quod non vt dicit gl.in l.ſi.in prin.C.de per equatoribus.
lib.xj. Sed certe gl.debet dicere de cēſib.ꝛ cenſitori.ꝛ perequa
toribus.iſtud quod dicit gloſa eſt verum in illis oneribus,que
b iniūguntur perſone pro rebus,que aſſignantur in eſtimo. [b] Nam
c non poteſt renunciare,niſi forte illas res venderet,ꝛ faceret [c] al
terum idoneum ad ſoluendum collectas poni in eſtimo,arg.l.ij.
3 ꝛ aut.ibi poſite.C.ſine cenſu,vel reli. Quantum † vero ad mune
ra mere perſonalia poteſt incolatui renunciare quando vult,
l.nihil.ſ.codē. Et hoc videtur velle gl.j.co.l.de iure.in princ.
4 ¶ † Querit gl. [d] quid ſi erat iam ꝯtractū debitum,vel iā denun
d ciatur conſulibus illius terre,an per hoc,videatur incola mu
neribus deſtinatus? Gl.dicit in prin.quando debitum erat cō
tractum,videtur deſtinatus oneribus,hoc eſt,collectis que im
ponuntur ꝑ illo debito. Sicut enim partē rerum ſuarum reci
pit ita ꝛ onus ꝑ parte ſua ſubibit,vel.i.in fine.ſ.de colleg.illi
cit. Ita dicit gl.hic. An ille qui redit,debeat habere partē rerū
que erant in cōmunitate,dicam in l.j.ſ.de colle.illicit.tñ quātū
ad propoſitum,puto glo.dicere veritatem,ſufficit enim qđ cau
ſa ꝓpter quā collecta imponitur,habuerit originem eo tēpo
re,quo ille erat in illa communitate ſiue ſocietate,vt l.ſi vnus ex
ſocijs.in principio,ſupra pro ſocio.puto tamen quod ſi debitū
erat ꝯtum in cōmunitate antequam ille ibi contraheret in co
latum,non tenetur ſoluere collectam que imponeretur pro illo
debito. Et ita tenet Dy.ꝛ alleg.C.de decurionib.l.prudendum
lib.x. Ego allego.C.vt nullus ex vica.pro vica.alie.deb.tene.
l.j.lib.xj. ¶ Circa ſecundū,quādo denunciatū erat conſulibus
illius terre quod ſit quādo ciuitas maior imponit collectam,ꝛ
denunciat cōſulibus comitatus,vt eam ſoluant,tūc dicit gl.idē
qđ videt deſtinatus ꝛ non pōt recedere niſi ſoluat,qꝛ ei impoſita
c videt,arg.ſ.co.l.municeps. ¶ Item quero. [e] quid ſi [e] aliqs mu
5 niceps poſt collectam impoſitam fiat conuerſus alicuius mona
ſterij: Videtur quod nō ſit idem,imo ſit liber ab omnibus one
ribus,qꝛ perijt perſona ꝛ eius res,arg.ſupra pro ſocio.l.verū.
§.ſi. Econtra videtur quod ſit idem ꝛ quod poſſet monaſteriū
conuenire: reuocatoria vt ſ.que in fraud.creditorū.l.omnes.§.
Lucius.gl.nō determinat. Dy.tene iſtud vltimū. Quidā vero
dicunt ꝯrium,quaſi in conuerſo nō preſumat fraus,ſicut nec in mo
riente,vt l.ex hoc edicto.§.ſed heredē.ſ.de al.iud.mu.cau.fac.
Puto Cyn.verum dicere,quia etiam in conuerſo preſumitur
fraus,vt l.qui ſub pretextu.C.de ſacroſ.eccle. Nec obſtat d.l.ex
hoc edicto.§.ſed heredē.qꝛ ibi loquitur in moriente,in quo nul
6 la preſumitur fraus. Et predicta † tene menti propter eos qui
quotidie recedunt de vna villa,ꝛ transferunt ſe in aliam villā.
vel efficiuntur conuerſi.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Incola. Vide Bar.in ꝓpoſito huius legis l.ij.ḋ verbo
ſignifi.aliter per Barto.in l.ſi finita.§.ex hoc edicto.ſ.ḋ dam.
infec.et hoc pro collecta oneribus.quid autem de exemptis ab
his,vide ſing.dictū Ang.in l.j.§.ſi quis tutor.ſ.quādo app.
vbi per Moder.
b Alex. ¶ In eſtimo. No.ꝙ ſi feciſti res tuas deſcribi in eſtimo,niſi
alteri idoneo faceres ipſas aſſignari,eſtimum non ſufficeret ſi
alio te transferres. Et ita no.ſequitur Bal.in aut.ſed ꝛ particu
lū.C.ſine cenſu vel reliq. Ro.idē in l.ſi publicanus.ꝛ adde quod
no.Spe.in ti.de cle.coniug.§.j.ver.ad huius. Et adde qđ no.
Rom.in l.is cum quo.in prin.ſ.de aqua.plu.arcend.
c Alex ¶ Et faceret. Not.ad liberationē rei.de qua qs debet ſo
luere gabellā.ꝛ ſi cōtingeret rē alienatā eſſe in eſtimo, deberet
tantū vna collecta ſolui.non due,ſicut pro vno contractu nō de
bent ſolui due gabelle,vt no.gl.in l.honorē ſuſtinenti.j.de mu
ꝛ hono.ꝛ emptore non ſoluente tenebitur venditor pro futuro.
ex quo res eſt in ſuo eſtimo ſcripta.arg.gl.in l.inter debitorem
ff.de pact.adde gl.in l.j.C.de mul.ꝛ in quo loco.ꝛ l.i.ḋ imponē
luc.diſer.li.xj.ꝛ firmat Bal.in l.j.ſ.ꝙ cuiuſcꝫ vniuerſita.no.
in q.j. Quid ſi non eſt adſcripta eſtimo emptoris,vide Bald.
in l.ſi negotium.C.de negotijs geſtis.
d Alex ¶ Querit gl. Et p id qđ dicit in hoc verſi.dic.ꝙ ſi cōtin
geret aliquos tēpore collecte eſſe de vniuerſitate.ſed nō fuiſſe
tēpore contracte obligationis,propter quā imponitur collecta
qđ tunc non teneatur.l.prouidendum.hic allega.vbi Barto.ꝛ
Spe.in.tit.de cenſi.§.j.verſi.quid ſi aliqs ruſticus.ꝛ Bal.in l.
j.qđ.cuiuſcꝫ vniuer.nom.in q.q.firmat hoc.niſi contingeret iſtū
de nouo venientem ſuccedere in locum alicuius ḋ vniuerſitate,
puta.qꝛ res illius emiſſet,qꝛ tunc tenerentur ad onera preteri
ta.ꝛ futura.l.murileguli.C.de muril.li.xi. Bene facit qđ habet
in l.apud Julianum.§.ſi heres.de leg.j.cū poſſeſſor.j.de cē
ſi. Si autem forent aliqui de vniuerſitate tēpore contracte obli
gationis,ꝛ tempore collecte receſſerant,receſſus non libertate
cedentes a collectis ratione precedētis obligationis,ꝛ qđ dici
tur in gl.hic,ſequitur Spec.in d.§.j verſi qđ ſi ruſticus.ꝛ Bal.
in d.l.j.in iiij.q. Ad qđ vide qđ tetigi Bal.in l.ſi.C.de cēſib.ꝛ cē
ſitor.lib.x.ꝛ Jo.And.in d.§.j.in addi. Et qđ ſi bona tēpore ſta
tuti collectantis pro cenſu ſunt laicorum.poſtea transferantur
ad eccleſiam? Dic,quod tranſeunt cum onere,quo tenebantur
c.j.de immuni.eccle.xviij.queſtione.i.iuſtas.c.j.de immuni.ec
cleſ.in.vi.l.iij.C.de exacto.trib.c.ſi dānum.xi.q.j.xxiij.queſtio.
v.ca.ſi tributum.facit.l.omnes.C.ſine cenſu.vel reli. De quo p
Archidi.ꝛ Jo.And.in d.c.j.de immuni.eccl.lib.vj.ꝛ Bald.in
l.rescripto.in.§.ſciēdum.de mun.ꝛ hono.ꝛ. Bald.in l.placet.C.
de ſacroſan.eccleſ.ꝛ in.l.nemine.eo.tit.ꝛ. in auth.item nulla cō
munitas.C.de epiſcop.ꝛ clericis. Quid de eo qui emit poſſeſſio
nem ab eo,qui nunquam ſoluit collectas an proſit emptori,vi
de Jo.And.in Spe.de cenſi.§.nunc dicendū.ꝛ Bart.in l.licita
tio.in fi.ſ.de publican.ꝛ Spe.in ti.immuni.eccle.in fi. Ale. Itē
quero. Adde.que dixi poſt Barto.in l.is.cum quo.ſ.de aqua
plu.arc. Facit qđ no. Bar.in l.iiij §.ait pretor.ſ.de re iud.ꝛ in
l.quidam.ꝛ l.qui derelicta C.de decur.lib.x.ꝛ gl.in authen.de
mand.prin.§.ſed etiā ſuſpicientes. Quibus collecta impoſita
eſt rebus, forenſis qui effectus eſt ciuis:vel econtra,an teneat
vide Bald.in l.penulti.in fin.C.de fideicōmiſ.ꝛ vide Specul.
in tit.de cenſi.§.j.

LEX XXXVI.

1 ☞ Exercens actum alteri mādatum ſub certo ſalario,ſalariū
petere poteſt actione preſcriptis verbis.ꝛ nu.2.
3 Literas nō reſtituens ei.cui,mandatum reſtituendi ſuſceperat
incidit in crimen falſi.
4 Abradens nomen alterius,ꝛ apponens ſuum,committit cri
men falſi.
5 Tutor,qui fecit ſibi relinqui in teſtamento illud,quod teſtator
erat pupillo relicturus,tenet pupillo ad duplum.ꝛ idē in quo
libet alio.

a
1 TItio. [a] Qui exercet † actum alteri mandatū ſub
certo ſalario ſalariū petere poteſt.h.d.
Notabilis eſt lex iſta. Et format hic tres queſtiones,
ꝛ ſolum reſpondetur ad primā,vt vides. Ad iſtam le
gem.oppo.ex dolo ſuo nemo debet cōſequi actionem, vt l.itaqꝫ
fullo.ſ.de fur. Gl.reſpōdet, quod non lucratur,quia illud viati
cum tenetur reſtituere illi Titio,cui in veritate mittebatur,qđ
an ſit verū j.dicam. Sed iſta ſolu.non eſt bona:quia contratiū
dicit,ꝙ quis ex ſua improbitate non debet cōſequi actionē:ſed
hic conſequitur,ſed non in effectu,ſecundū gl. Dic ergo,ꝙ iſte
non conſequitur ex ſua improbitate actione. Nam in eo,ex quo
oritur actio non delinquit,ſed in alio ſic.vt j.oſtendam.ꝛ dixi in
l.ita que fullo. ¶ Et pro huius declaratione eſt videndū,qua
actione ipſe petat viaticum ſuū. Dicunt quidam,ꝙ petet actio
ne ex locatio,contracto per illas literas.eſt enim contractus,q
epiſtola contrahit,l.cōſenſu.ſ.de actio.ꝛ obli. Nec obſt.ſi dicis,
iſta epiſtola nō fuit deſtinata Lucio,ſed alteri.ſ.Titio:qꝛ debes
intelligere ꝙ ibi nomen proprium non fuit expreſſum,tanquā
ſignificatiuum certe perſone:ſed magis exprimebatur,vt ſigni
ficaret eum,qui illud officium impleret,arg.ſ.de verb.oblig.l.
eum,qui ita.§.te.ꝛ Titium.ꝛ ſ.de pac.l.tale pact.§.fin. Facit
l.cū poſt.§.j.ſ.de admi.tut. Et hoc videtur tenere Ja.de Are.
qđ non placet. Nam dicit hic in tex.colluſione facta. Sed ſi pre
dicta ſolutio eſſet vera nulla fuiſſet colluſio. Preterea hic man
dabatur certe perſone certum officiū,ergo videtur electa eius
2 induſtria.l.inter artifices.ſ.de ſolut. Dicendum † ꝛ ergo,ꝙ hic
petatur ſalariū actione preſcriptis verbis,ſeu in factum. Cum
enim alteri mandaret illud officiū cōſtituto certo ſalario equū
eſt huic implenti ꝙ tale ſalarium detur,qđ eſt notandum,qꝛ ſic
ḋ facto pōt cōtingere. Facit ad hoc C.ḋ re.permu.l.i.facit etiā
C.locati.l.excepto.ꝛ qđ ibi no.ꝛ de agri.ꝛ cēſi.l.domini predio
rum.lib.xj.ꝛ qđ ibi not. Et ſecundum hoc appret,ꝙ iſte non de
liquit in illo actu ex quo actio oritur ſcilicet in porrigando de
cretū principi.ſed deliquit in alio,ſcilicet in,colludēdo. ¶ Se
cundo op.ꝛ videtur quod Titius prius poſſit petere ſalarium
vt.ſ.de neg.g.l.ſi pupilli.§.ſi quis pecuniā. So. Aut quis re
cipit pecuniam pro ſorte ſimpliciter,ꝛ habet locum lex contra
ria. Aut recipit pecuniam preferendam alicui ratione oneris
ſubeundi,ꝛ tunc nō pōt petere pecuniā niſi onus ſubeat.vt hic,
ꝛ argu.ſ.de alimen.ꝛ cib.leg.l.liberis.§.ab heredibus. ¶ Itē
op.ꝛ videtur ꝙ Titius poſſit petere pecuniam cum per eū nō
ſteterit quo minus impleret officium,l.ab adminiſtratione.C.

de legata. Sol. Aliud in vltimis voluntatib. vt ibi: aliud in ꝯcti
bus. vt hic, qđ plene dic vt in l. ſi vno. §. item cum quidam. ſ. lo
ca. ſ. qñdo nõ remanet per eũ, quid iuris ſit. ¶ Venio ad ſecun
3 dã † queſtionem. ꝛ quero. in qđ delictum incidit is, qui nõ reſti
tuit literas ei cui reſtiuere mandatũ ſuſceperat: Iſta queſtio
nõ ſoluitur hic in tex. nec in gl. Dicunt quidã, ꝙ incidit in crimẽ
ſtellionatus. Ego puto, ꝙ incidat in crimẽ falſi, qꝛ literas alte
b ꝛri pandit, ꝛ manifeſtauit, vt l. j. §. is qui depoſita. ſ. de falſ. ꝛ ſ. 5
4 peni. l. ſi quis aliud. §. qui viui. ꝛ §. ſequ. ¶ Venio † ad tertiã
c queſtionẽ. ꝛ quero in quod delictum incidit qui abraſit nomẽ c
alterius, ꝛ poſuit nomen ſuum: Reſpon. committit crimen fal
ſi. l. j. §. qui rationibus. ſupra de fal. Quero vtrum iſte ſic abra
o dens tenetur illi Titio cui mittebatur: Glo. dicit quod ſic. o l.
qui nomine. ſ. de fal. Aduerte fateor quod ei teneat actione in
factum deſcẽdente ex crimine falſi, non vt petat illam pecuniã
tanquam ſalarium ſed vt petat ſuũ intereſſe, qđ poteſt eſſe plus
5 vel minus. d. l. qui nomine. ¶ † Vltimo gl. inducit iſtam legẽ in
arg. ad queſt. ſi tutor fecit ſibi relinqui in teſtamento illud quod
teſtator pupillo volebat relinquere, quod nõ teneatur reddere
pupillo. De hoc habes gl. in contrarium. ſ. de leg. ij. l. Lucius.
§. Sempronia. Dy. ſoluit. quod tenetur ad duplum eius qđ pu
pillo teſtator relicturus erat. ꝛ idem eſſet in quolibet alio, vt in
authen. vt nul. in. §. ꝛ hoc peruenit. ꝛ idem tenebat domi. Oldr.
Tu dic de hoc aliquantulum latius, vt no. per. Cy. ſ. ar bi. tute
l. quid. vbi glo. tangit iſtam queſtio.

ADDITIONES.

a Alex ¶ Titio Ad iſtam legem vide omnino Bal. in capitu. ex
parte decani. colũna ſecunda. ad fi. de reſcript. Non. in hac lege
qđ hic eſt tex. qđ ex falſo officio quis conſequitur ſalarium. ꝛ eſt
ſing. caſus ſecundũ Bal. in l. non dubium. C. de legib. ꝛ ibi etiã
vide Bart. in ver. oppo. de Titio. ff. ad municipal. in glo. mag
iuxta principium. Quid autem de creditore. an teneatur pone
re rem pignoratam ad ſuum eſtimũ: Bald. dicit. quod non. in
l. cum notiſſimi. in iij. col. C. de preſcript. xxx. vel xl. anno. Et
qđ ſi collecta impoſita eſt. vel eſtimũ eſt factum, cum hoc quod
debeat ſolui ſingulo anno tantum, ꝛ poſtea bona decreſcunt. vi
de Guliel. ꝛ alios in l. id quod. ſupra de cõſtitu pecu. ꝛ adde ad
materiam Bar. in l. j. §. ſi coheredem meum. ſ. ad legem Falc.
ꝛ adde qđ Bald. in conſ. factum tale eſt, quid ꝛ laicas dixit. quid
ſi clericus ſuccedit laico, cogitur ad collectas impoſitas preteri
tas ſoluendas, non ad imponendas. per nota. hic, ꝛ in l. fin. §. ad
huiuſmodi. de munc. ꝛ bono. ꝛ in l. falſa. §. ſed ꝛ ſi. ſ. de condi. ꝛ
demonſt. ꝛ vide. ſ. dicta. ꝛ adde q̃ dixi poſt [illegible] mo. in l. apud Iu
lianum. §. ſi heres. de leg. j. circa iſtam gloſ.

b Alex. ¶ Crimen falſi. No. quod non reſtituens literas commit
tit falſum. Adde quod no. Barto. in l. ij. C. de fal. ꝛ vide no. in l. ſi
quis in graui. §. ſi tabulis. ad Sillan.

c Alex. ¶ Abraſit nomen. Quid abradit nomen alterius, ꝛ ponit
ſuũ, incidit in crimen falſi. Et dicit Bal. per iſtum tex. in rub.
de fide inſtru. quod qui falſat literas priuatas alterius punit.

d Claud. de Sey. ¶ Quod ſic. Et iſtud etiã tenet Bald. in cap.
ex parte decani reſcript.

1 ¶ Pactum de vendendo pignore, nulla notificatione prece
dente. valet.

§. Titius. Si ſequentes officiales approbant. nomen
cõtractum a precedentibus, precedentes a
periculo liberẽtur: ſecus ſi non approbauerint. hoc dicit. Nota
1 caſum, quod valet † pactum a de vendendo pignore, nulla notifi
a catione precedente.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Valet pactum. Adde gloſſ. ꝛ Bald. in l. creditor. C. de
diſtra. pign. ꝛ in l. fin. C. de iu. domin. impe. per. Bal. per illum.
tex. vbi plene. in l. ſi conuenerit. ſ. de pigno. act vbi vide Barto.
et Paul. de Caſtr.

LEX LXVII.

1 ☞ Iudex non poteſt cognoſcere de incompetentia, quãdo ipſi
aliquid applicatur.
2 Incolatus vt poſſit mutari quando nuda voluntate, ꝛ quando
facto opus ſit.
Forenſis, qui in loco habet mercantias, quando poſſit ibi con
ueniri.
Incolatum ſortitur quis in locis vbi habet maiorem partẽ for
tunarum ſuarum.
3 Cognitio quãdo eſt contentio cũ aliqua ciuitate de aliqua vni
uerſitate. vel de homine ſingulari, apud quem erit.

De iure. Iſtud principiũ legitur duob⁹ modis
vno modo ſcdm Dy. alio modo ſecũdũ
Iaco. de Are. ꝛ Old. ſm lec. Dyn. Diuido ſic. Pri
mo loquitur, qñdo ciuitas vendicabat aliquẽ in ſuũ
ciuem, ꝛ intelligas aliquẽ ſingularem, vel vniuerſitatẽ alicuius
ville. Secundo loquitur, quando aliquis negat ſe eſſe ciuẽ vel
incolam alicuius ciuitatis. Secunda ibi, cũ tamẽ ¶ In tex. ibi
preſidum. quib⁹ ſubeſt vtraq; ciuitas. que ad munera vocat. ꝛ
hoc ſcdm Dy. Sed ſecũdũ Iaco. de Are. legit aliter, qꝛ primo
loquitur, quando eſt cõtentio inter duas ciuitates, que ſunt ſub
diuerſis preſidibus: qꝛ tũc vterq; preſes ſimul cognoſcit, vt hic
in tex. dum dicit preſidum prouincarũ, in plurali. hoc proba
tur extra de reſcript. c. paſtoralis. ꝛ c. cum contingat. Secũdo
loquitur, quando eſt cõtentio inter priuatum ꝛ Rempub. ꝛ hoc
ſcdm Iac. de Are. ꝛ Old Credo, ꝙ vtraq; lect. ſit bona. ¶ Op
po. ꝙ nemo debeat eſſe iudex in cauſa ꝓpria, vt C. ne quis in ſua
cau. l. j. Sol. Dicit glo. hic ad preſidem nullum pecuniariũ cõ
modum pertinet, ꝛ ideo ſi ad eum ſpectaret cõmodum. quia de
bet habere cõmodũ, ipſe ſuper hoc cognoſcere nõ poſſet Vide
1 gl. ſup verbo, prouincie. † Ex hac mirabili a glo. no. quod quã
a do iudici applicatur decimum, ꝙ ipſe nõ poteſt cognoſcere, an
ipſe ſit iudex competẽs, ſed debebit cognoſcere illius. ꝛ ſic de
bet determinari. l. ſi quis ex aliena. ſ. de iudi. ꝛ quod not. in l. ij.
2 ſ. ſi quis in ius voca. nõ ierit. ¶ Secundo † oppo. quod ſuper
incolatu nõ poſſit eſſe contentio. cũ poſſit mutari libera volun
tate, vt ſupra eodem. l. nihil. Solu. Dicit glo. Quidam eſt inco
latus, qui conſtituitur ſola voluntate, ꝛ ille poteſt nuda volun
tare mutari. Quidã incolatus cõſtituitur ideo, qꝛ habet maiorẽ
partẽ fortunarũ ſuarũ, l. ciuis. C. de incolis. ꝛ no. in l. heres ab
ſens. ſ. de iudi. Et hoc caſu nõ poteſt mutari nuda voluntate, ſꝫ
opus eſt facto, vt l. domicilium. ſ. eod. quod no. quia per hoc vi
di ſemel quẽdam forenſem conuentum pro quibuſdam mercan
tijs, quas habebat in ciuitate, opponebant, quod non debebat
ibi conueniri. cum ibi nõ ſortiebatur forum. Reſpõdebat qui
dam ſolennis aduocatus, imo ſortitur. quia hic habet maiorẽ
partem fortunarum ſuarum. Conſtat. enim qđ hic habet iſtas
mercantias, nec conſtat quod alibi habeat alias ſeu aliud domi
cilium: ergo eſt incola. ꝛ forte nõ male dicebat, niſi probaretur
alibi habere aliud vel niſi ꝓbaret quod illas mercãtias habe
bat tanquã tranſiens, non tanquam ibi requieſcẽs. ar. l. ciue. §.
Celſus. ſ. eo. Vbi ſolue, qđ hic dicitur de iure incolarum, id eſt
ciuium: ponitur enim quandoq; improprie. vt j. eod. l. Impera
3 tores. §. item reſcripſerunt, mulierẽ. ꝛ ibi dicam. ¶ Quero, qñ
eſt contentio cum aliqua ciuitate, apud quã debeat agitari cau
ſa: Reſpondeo aut eſt contentio inter duas ciuitates, que ven
dicant tertium ſingularẽ hominem, vel vniuerſitatem. aut inter
illum qui vendicatur, ꝛ vendicãtem. Primo caſu. aut vtraq; ci
uitas ſubeſt eidem preſidi. ꝛ ille erit iudex, vt hic no. in j. gl. Aut
ſubſunt ſub diuerſis preſibus. ꝛ tũc aut vna ciuitas eſt in poſ
ſeſſione, alia nõ: aut neutra poſſidet. Primo caſu, eſt iudex pre
ſes illius ciuitatis que poſſidet que ſuſtinet locũ rei. l. ij. C. vbi
in rẽ actio. Si vero neutra poſſidet, tũc vterq; preſes ſimul co
gnoſcet, vt hic in prin. ꝛ extra. de reſcrip. c. paſtoralis. ꝛ c. cũ cõ
tingat. Si vero eſt cõtentio inter ciuitatẽ ꝛ eũ qui dicitur ciuis
tunc aut ille negat ciuem, ꝛ agit coram preſide. cui ſubeſt ciui
tas, cuius negat ſe ciuem, vt hic. ij. repon. Aut ciuitas eum ven
dicat, ꝛ tunc aut erat in quaſi poſſeſſione illius incolatus. ꝛ tunc
erit iudex preſes illius ciuitatis, que vendicat. vt vbi quis de.
curiali vel coh. l. j. ꝛ quaſi per totum tit. Si vero nõ eſt in quaſi
poſſeſſione, tunc vendicabit eũ coram preſide illo, cui ſubeſſe ſe
dicit, qꝛ actor ſequitur forum rei, l. iuris ordinem. C. de iuriſdi
om. iud. Si vero dubitatur vtrũ ſit in quaſi poſſeſſione, vel nõ.
cognoſcetur ſummatim coram iudice, ſub quo nunc eſt, ꝛ ſic re
mittetur, vt C. vbi cauſa ſtatus. l. j.

ADDITIO

a Alex. Mirabili gl. no. Ad intellectũ huius gl. aduerte, qꝛ Bar
rt. in l. quidã cõſulebant. ſ. de re iudic. ꝛ in l. ſi quis ex aliena. ſ.
de iud. ſequitur iſtam glo. ſin. ꝛ in l. ij. ſ. ſi. quis in ius voca. vi
detur etiam idẽ tenere: tñ concludit conſuetudinem ſeruandã.
Et ideo dic, qđ in practica ſeruatur cõtra iſtam gl. ꝛ hoc tenet
Rof. in libellis ꝑ rõnes ſuas, ꝛ Iac. ꝛ Pet. quas omnes refert
Bar. in d. l. ij. ꝛ facit qđ habetur in c. ſuper literis. de reſcrip. ꝛ
in l. j. ꝛ ij. C. de ſportu. cõiũcta d. l. ſi quis ex aliena. ꝛ in c. ſtatutũ
de reſcrip. in vj. ꝛ in Cle. qꝛ ſepe. de cle. Et not. doct. in d. l. qui
dã. ꝛ ꝑ hoc dicũt doct. maxime in d. l. ij. qđ quãdo eſt cõtentio in
ter dominũ ꝛ vaſallum certe hoc caſu, quia ipſe dominus vide
tur certare de ꝓprio cõmodo, nõ poterit cognoſcere de cauſa.
c. ceterũ. de iud. ꝛ ibi ꝑ Imo. ꝛ ideo tunc pares curie debebunt
de cauſa cognoſcere. c. j. de queſtio. feu. apud pares termi. cap. j.
an apud iudi. vel curi. de feu. termi. ꝛ cap. imperialem. §. penult.
de ꝓhi. feu. alie. per Fede. ibi latiſſime ꝑ Bal. Et hoc forte ve
rum, quando dominus feudi cognoſceret ſuperiorem: ſed ſi nõ
cognoſceret, tunc ipſe idem poſſet iudicare, l. proxime. ſ. de his
que in teſta. delen. Ad quod vide quod no. in l. j. ꝛ quod ibi dici
C. ne quis in ſua cauſa. ꝛ adde quod Bald. in d. c. j. an apud
iud.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

iudi.vel curie.dixit,quod dum gl.iſta vult iudicē repelli,nō ſolum pꝛopter ipſius intereſſe totale,ſ; etiā pꝛopter intereſſe particulare burſale ipſius dixit caue,qꝛ ibi loquitur quādo eſt de iuriſdictione,ſed quando eſt certum,non repellitur oꝛdinarius pꝛopter cōmoda vel incōmoda cōtractus,vel delicti,vt ſ.de iuriſdictio.om.iu.l.qui iuriſdictioni.Sed ſi eſt dubium de iuriſdictione,non poteſt in caſu dubio pꝛonūciare ſe iudicem,⁊ ita intelligitur hic quod no.per gl.ſm Bal.⁊ vide gl.no.in d.c.ſtatutum.§.ſancimus que incipit pꝛo aduocatis.de reſcri.in vi.Et omnino in materia huius gl.vide no.Inn.in c.verum.de fo.cōpe.Adde omnino Bal.in c.j.apud quā,vel quos.in feu.Et ibi etiam per eum,nūquid ea que tangunt beneficiū pꝛincipis poſſent per alium quā per pꝛincipem expediri.De quo in c.cū venißent.de iud.in nouella.Et hanc gl.ſequitur do.Anto.in c.ceterū.l; Imo.ibi dicit,quod hec gl.ſingula.nō eſt ſine dubio,ſaltem quando paruum eſſet cōmodum ſpoꝛtularum cum illud veniat in conſequentiam,⁊ ſic nō debet extēdi,arg.l.i.ſ.de autho.tuto.⁊ pꝛeſertim,qꝛ pꝛopter commodum non pꝛeſumuntur induci ad iudicādum contra ius.c.⁊ ſi queſtiones.de ſimo.Et adde quod do.Flo.in c.paſtoꝛalis.de reſcri.in pꝛin.tenet hanc gl.licet Imo.in l.quidam cōſulebant.de re iudi.eam repꝛobet,per §.ne autem.in auſ.de iudicib.ſed do.Ant.in c.ſuper literis.de reſcri.dicit ad iſtam gl.quod multum debet conſiderari quantitas ſpoꝛtularum,an eſſet valde magna an vero parua:⁊ etiam iudex,an eſſet talis perſona que veriſimiliter non moueretur pꝛopter tale commodum.d.c.ſtatutum.de reſcri.in vj.ſequitur Imo.in d.l.quidam.⁊ vide omnino Bal.in l.ij.ſ.ſi quis in ius voca.non ierit.ibi per Bar.⁊ illud tene.⁊ contra iſtam gl.tenet Jo.and.in additio.Spe.in ti.de accu.§.j.ver.item generaliter.Potes dicere,ꝙ ſi queſtio vertitur inter partes ſimul cōcoꝛdes ex parte vna ⁊ iudicem ex alia,opinio ſeruetur glo.⁊ hoc etiam ſentit gl.no.in c.ſtatutum.in verbo,copiam.de reſcr.in vj.ſecus ſi inter partes tantum,⁊ Imo.in d.l.quidam.⁊ ibi Bal.Item limita niſi expꝛeſſe videretur iudex ſuſpectus in hoc articulo,ſeu incidenti,vt patet ex notatis per Imo.in d.l.quidam.Angel.⁊ Bal.ibi,⁊ idem ſentit glo.in l.ij.⁊ ibi ſequitur Bar.ſ.ſi quis in ius voc.non ierit.⁊ ibi Pau.de caſt.⁊ Ange.in l.i.C.ne quis in ſua cauſa.⁊ vide q̄ no.Bar.in l.pꝛeſcriptione.C.ſi contra ius,vel vti.publi.⁊ in l.ij.ſ.ſi quis in ius vocatus non ierit.

§.Libertos. Not.libertos in duobus locis ſubire onera,ſ.in loco oꝛiginis patroni,⁊ in loco domicilij eoꝛum.Adde tertium,ſ.in loco domicilij patroni,vt l.aſſumptio.in fi.ſ.eo.⁊ l.filij libertoꝛum.in pꝛin.

1 Matrimonium non legitimum quo ad duo habetur pro legitimo.

a §.Mulieres. aQuero,vtrum matrimonium non le
1 gitimum habetur pꝛo legitimo † quo ad aliquid:Gl.hic dicit,ꝙ quo ad duo.ſ.quia cōmittitur adulterium.Item quia patri ius occidendi datur,quod foꝛte nō eſt verum,vt dixi in l.marito.§.fi.ſ.de adul.

ADDITIO.

a Claud.de Seyſſ.Mulieres.Hunc §.limita,vt per Bal.in l.cum quedam puella.ſ.de iuriſ.om.iu.quem ibi ſequitur Alex.⁊ ante eos Bar.in l.fi.§.item reſcripſerunt.j.eo.

LEX XXXVIII.

1 Iuramento intelligitur excepta authoꝛitas ſuperioꝛis.

a Imperatores. aNo.quod in iuramento intelligitur excepta
1 authoꝛitas ſuperioꝛis.† Non enim valet iuramentum quo quis iurat non facere,quod ſuperioꝛes pꝛecipiunt.

ADDITIO.

a Imperatoꝛes.In iuramēto intelligitur excepta perſona ſuperioꝛis,⁊ eius authoꝛitas.Et nota,quod in hoc authoꝛitas patris vel epiſcopi dicitur ſuperioꝛis,vt innuit in pulchꝛa queſtione Fede.de Senis in capitulo,cum contingat.de iureiur.⁊ late Jo.and.in regula,in malis.de regul.lib.vj.

§.Item reſcripſerunt. Hic videt quod pꝛius conueniantur pꝛincipales,quam fideiuſſoꝛes.Contra in l.iure noſtro.C.de fideiuſſoꝛibus.dicit gloſſ.ſubaudi,maxime.Tu dic,hic ſpeciale,vt l.iiij.§.fi.⁊ ibi no.j.de admi.rerum ad ciui.perti.

1 Mulier deſponſata per verba de pꝛeſenti,licet nō traducta mutat domicilium.

2 Concubina non mutat domicilium,niſi quando ſe transfert cum maioꝛi parte foꝛtunarum ſuarum,vel habitationem conſtituit.

3 Vxoꝛ efficitur ciuis illius ciuitatis,vnde eſt vir.

4 Mulier alibi nupta,deſinit eſſe ciuis illius ciuitatis vnde oꝛiginem habuit.

5 Statutum q̄d foꝛenſis non poſſit emere in loco,an compꝛehendat mulierem de illo loco oꝛiundam,alibi nuptam.

6 Comitatenſis nupta ciui,non efficitur ciuis:nec ciuis nupta comitatenſi nō efficitur comitatenſis.

7 Filij quando ſequantur conditionem patris,⁊ quando conditionem matris.

§.Item reſcripſerūt mulierē.

Dicitur hic quādiu nupta eſt.quero,quid de vidua: Reſpōdeo,idem quādiu eſt vidua vt ſ.cod.l.filij.§.vidua.Quero,quid de deſpōſata: Reſpondeo,ſi eſt deſponſata per verba de futuro,non mutat domicilium ſecus ſi per verba de pꝛeſenti,non
2 dum tamē deducta,vt ſ.eo.l.ea,que deſpōſata.⁊ ibi gl.† Tertio quero,quid de concubina: Reſpondeo,non mutat domicilium ſicut nec mulier,que illegitime nupſerit,vt ſ.eo.l.pꝛoxi.in fi.quod dico,non mutat,ſcilicet pꝛopter amaſium,ſed poſſibile eſt quod mutaret,ſcilicet ex pꝛopꝛio animo,vt quia ibi transferret maioꝛem partem foꝛtunarum ſuarum,vel ſedem ibi colloca
3 ret.† Quero,vtrum vxoꝛ efficiatur ciuis illius ciuitatis vnde eſt vir,an fiat ſolum incola.Text.hic videtur dicere eam incolam:nec ſcio legem dicentem,quod efficiatur ciuis.Gloſſ.tamen in l.ciues.C.de incolis.lib.x.dicit ipſam effici ciuem,ſimiliter in l.oꝛigine.C.de muni.⁊ oꝛigina.lib.x.Et quod hic dicitur,incolam,impꝛopꝛie loquitur.quod ſatis puto verum,arg.eius quod diximus de filio adoptato.ſ.eo.l.j.in pꝛin.⁊ quia ef
4 ficitur vna caro cum viro.† Alterius quero a,an deſinit eſſe ci
a uis illius ciuitatis vnde oꝛiginem habuit mulier,alibi nupta: Videtur quod non,quia oꝛigo mutari non poteſt,vt l.aſſumptio.in pꝛin.ſ.eo.titu.Contrarium determinat gloſſ.C.eo.l.oꝛigine.quod videtur pꝛobari per l.cum quedam puella.ſ.de iuriſdi.omn.iudic.⁊ C.de mulier.⁊ in quo lo.l.j.lib.xj.Si enim in loco oꝛiginis non poteſt cōueniri ad aliqua iura perſonalia,vel vocari ad honoꝛes,vel trahi ad cauſas,videtur quod ciuis illius ciuitatis non remaneat.Non ob.l.aſſumptio.in pꝛin.ſ.eo.
b quia hic eſt caſus b ſpecialis ſecundum gl.Et hoc inducebam
5 † alio anno in quadam queſtione.Statuto ciuitatis continetur,quod foꝛēſis non poſſit emere in eius territoꝛio,queritur vtrū mulier de illa ciuitate oꝛiūda,alibi nupta,poſſit ibi emere:quid dicimus: Breuiter poſſumus ſic dicere,ꝙ oꝛiginē mutat quantum ad omnia per que perſona mulieris poſſit attrahi ⁊ ſeparari ſeruitijs viri.⁊ ideo non poteſt ibi vocari,vel trahi ad honores,vel munera,vel ad iudicia,vt dictum eſt.⁊ ita loquuntur iura.ſ.alleg.quo ad alia non mutat oꝛiginem,arg.d.l.aſſumptio.Sicut dicimus in ſimili in liberta nupta voluntate patroni,qꝛ remanet liberta,non tamen quo ad operas:⁊ ſic ibi poſſet emere.quod eſt equius.Et ſi quis eam occideret puniretur tā quam occidēs ciuem.⁊ credo quod gaudeat alijs piuilegijs ciuium.
6 † Quero,quid de comitatenſi nupta ciui,an efficietur ciuis.Videte,iſta queſtio eſt vtilis.Finaliter,vt dixi vobis.ſ.cod.l.j.iſta qualitas comitatenſis,eſt quedam adiectio,per quam denotatur nexus ad maioꝛa onera,non autem eſt ſignificatiua domicilij,vel incolatus.cum omnes ciues,⁊ comitatenſes vnū ha
c beant domicilium.l.qui ex vico.ſ.eo.⁊ ideo puto c,quod comitatenſis,non efficiatur ciuis,⁊ quod ciuis nupta comitatenſi non efficiatur comitatenſis,vt C.de agri.⁊ cenſi.l.ne diutius.⁊ l.diffinimus.libꝛ.xj.vbi eſt expꝛeſſum,vt ſtatim dicam.Sed contra
7 hoc facit multum.C.de ſer.fugi.l.fin.⁊ quod ibi no.† Quero,
d cum vxoꝛ d non ſequatur in pꝛedictis viri conditionem,an filij ſequantur conditionem patris,vel matris,quantum ad hoc vt dicantur comitatenſes,vel ciues.Habeo iſtam queſtionem pꝛo difficili,videtur quod debeant ſequi conditionem matris,l.ſi qui.⁊ l.ne diutius.C.de agr.⁊ cenſi.cum ceteri caſus,in quibus reperitur,quod in huiuſmodi conditionibus filij ſequantur conditionem patris,ſint caſus ſpeciales,vt in dictis legib.no.ſed hic non eſt de illis:ergo,⁊c.Aduertatis,bꝛeuiter dico ſic,quantum ad ſeruitutem,⁊ libertatē ſine dubio partus ſequitur conditionem matris.l.partum.C.de rei vendi.Sed quantum ad honoꝛes,⁊ munera que conferuntur ratione ciuilitatis,ſequitur conditionem patris.l.j.ſ.e.Item ad alias cōditiones,per quas quis obnexiatur,⁊ eius libertas minuitur,vt in queſtione pꝛopoſita eſt aduertendum:qꝛ quedā eſt qualitas,que nullo modo pōt congruere mulieri,vt decurionatus officium,⁊ ſimilia,tūc in hoc matris conditio non attenditur,ſed ſemper patris,vt C.de decu.l.nullus.⁊ ibi de hoc eſt tex.notab.Quedā ſunt qualitates que poſſunt indifferenter congruere,⁊ patri,⁊ matri,vt in queſtione pꝛopoſita,vt eſſe ciuem,vel comitatenſem,eſſe adſcriptitium,vel adſcriptitiā,⁊ ſimilia.Et in iſtis eſt regula,q̄ quis ſequatur conditionem matris,vt d.l.ne diutius.⁊ d.l.ſi qui.C.de agri.⁊ cen.Fallit in caſib9 ibi no.inter quos eſt hic caſus de comitatēſi,dū excipit ibi caſum,in d.l.diffinimus.e.ti.Iā debetis

ſcire, quod quidā ſunt adſcriptitij, qui ſunt multū adſcripti gle-
be, ⁊ debēt ſemper morari in fūdo. ⁊ de illis loquit d. l. ne diuti⁹.
cum ſi. Quidā ſunt qui vocātur inquilini ſeu coloni, qui lʒ teneā-
tur colere agros, tamen poſſunt morari vbi volūt, ⁊ de iſtis loqui
tur d. l. diffinimus. ⁊ tenet ibi glo. ⁊ Azo. in ſumma de agric. ⁊ cē-
ſi. ⁊ iſti proprie ſunt comitatēſes, qui tenētur colere agros, ⁊ poſ-
ſunt morari vbi volunt. Tene iſta menti.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Vlterius quero. Vtrum mulier nupta deſinat eſſe ciuis
loci originis, adde Cy. ⁊ Bal. in l. iuris. C. de iuriſ. om. iud. Bal.
in rub. ſ. ſol. matri. in prin. ⁊ Bal. in l. cum quedā puella. de iur.
omnium iud. Pau. de Caſt. in leg. rei iudicate. §. fi. ſ. ſol. matri.
¶ Adde Pau. de Caſtr. conſi. cxcv. ⁊ ibi vide, an onera patrimo
nialia ibi ſubire teneatur.

b Poma. ¶ Non obſtat. l. Vide Alexan. conſi. lvj. in vol. j. col. vlt.
in ij. dubio. ⁊ Feli. in proc. decreta. ⁊ in c. ſuper eo. col. j. ad fi. ⁊ ſe-
quen. in prin. de teſti. ⁊ Car. conſ. cxxxv. ⁊ Alex. conſ. lvj. co. fina.
volu. j. vbi vult. quod talis tantum dicitur de agnatione patris.
⁊ Capra. conſ. xxj. ⁊ Feli. in c. nouit. col. j. ⁊ ij. de iudi. ⁊ in c. j. in fi.
de ſponſal. ⁊ Alex. conſi. xx. ad fi. vol. ij. ⁊ conſ. xxij. eod. vol. ij. vbi
dicit, quod eſſe dicitur de patris agnatione. ⁊ conſi. c. volu. iij. col.
j. ⁊ ij. vbi dicit, quod mulier dicitur de foro viri, ⁊ ibi etiam ponit
de quo foro intelligitur.

c Alex. ¶ Et ideo puto. Adde Bal. in l. in adoptiōe. C. d adoptio.

d Alex. ¶ Quero cum vxor. Vide per Cano. in c. fi. de ſer. non or-
di. ⁊ que dixi poſt Bar. in l. aſſumptio. §. j. ſupra eodem.

1 ☞ Peruſinus, ſolo nomine nō ſequitur quod ſit de Peruſio.
2 Nomina propria ad placitum imponuntur.

§. Item reſcripſerunt. Not. hūc §. ex quo habes; quod ſi qs
1 vocatur † Peruſinus, non ſequitur quod ex ſolo nomine, ſit de
2 Peruſio. Secundo no. † quod nomina propria non ſunt ſignifi
catiua, ſed ad placitum imponuntur, l. ſi quis in fundi vocabu-
lo. ſ. de leg. j. ⁊ no. ſ. ſo. ma. ſuper rub.

De decurionibus. Titulus. ij.

1 ☞ Qui dicantur decuriones.

¶ Continuatur ſic, dixit. ſ. de municipibus, ſequit vide de his q
1 regunt municipia. † Querit glo. qui dicantur decuriones? Glo.
dicit. dic vt l. pupillus. §. decuriones. j. de ver. ſigni. Sed per il-
lam legem nihil habetis vtilitatis. Alibi dicit gloſ. quod hodie
dicuntur conſiliarij ciuitatis. Ita no. C. eo. ſuper rub. Et alibi di
citur, ꝙ ciuitatis conſilium, totum populū repreſentat. Ita not.
C. que ſit long. conſue. ſuper rub. ⁊ ſ. quod cuiuſque vniuer ſi. l.
nulli. in quadam glo. Veruntamen iſta conſilia hodie habēt for-
mam limitatam, ⁊ formam ſtatutorum, quibus eſt ſtandum. Itē
debes ſcire, quod decuriones, de quibus loquitur hic, ⁊ C. eod. in
quibuſdam habebāt priuilegia. ⁊ in quibuſdam ſuſtinebāt one-
ra in excuſabilia, quibus hodie non vtimur, ⁊ in his conſuetudi-
ni eſt ſtandum, vt l. magiſtratus. ſ. ti. j. l. non tantum. §. fi. j. eodē.
Non enim hodie vtimur illo priuilegio, vt res eorum non poſſit
ſine decreto alienari, quod habent de iure communi ſecundū for
mā titu. C. de predi. decu. ⁊ idem in multis ſimilibus, que habe-
tis in titu. iſto, ⁊ in titu. C. eodem.

LEX I.

1 ☞ Decurio habitans in comitatu. debet cogi vt veniat ad ci-
uitatem.

DEcuriones. Querit gl. quāto tem-
pore decuriones ꝓſcri
bant libertatem. Dic vt in ea. Itē qua actione, ⁊
coram quo iudice petantur; dic vt in gloſ. Que-
ro, ſi aliquis eſt decurio, ⁊ habitat in comitatu, an
cogatur redire in ciuitatē, ⁊ ibi habitare. † Dic,
1 quod ſic, per tit. C. ſi curialis omiſſa ciuitate rus habitare malue-
rit. lib. x.

LEX II.

1 ☞ Doctor de collegio, de ciuitate expulſus, reſtitutus, non re-
cuperat locum in collegio, ſed habebitur tanquam de nouo ve-
niens.

QVi ad tempus. Hec lex habet mate-
riā §. pena grauior. l.
1 qd ergo. ſupra de his, qui no. infa. † Iſta lex fuit pra-
cticata Bononie in doctoribus quibuſdā expulſis tē
pore Romei de Populis, qui poſtea fuerunt reſtituti tempore
a legati, vt non recuperent a in collegio locum eorum, ſi collegium
eſt plenum, ⁊ tunc nō recuperabunt primum gradum, vt tanquā
antiquiores preferantur in dando primam vocem, ſed habebun-
tur vt quidam de nouo peruenientes in collegio.

ADDITIO.

a Claud. de Seyſſ. ¶ Vt nō recuperēt. Iſtud nō habet locum, qn
qs eſſet per ſentētiā excluſus ad tempus. nam poſt temp⁹ in pri
ſtinum ſtatum reuertitur per l. ⁊ ſi ſeuerior. ⁊ que ibi ha benē per
glo. ⁊ doc. C. de infamib. ⁊ in l. Imperator. in fin. ſ. de poſtuland.

1 ☞ Filius plebeij. non efficitur nobilis, ſi pater eius efficiatur
miles poſt eius natiuitatem.

§. In filijs. Hic. §. cum §. ſeq. facit, vtrū filius plebeij,
qui plebeius militauit poſt natiuitatem
1 † illius filij. dicatur nobilis a, ſicut ſi pater eius, iam ante miles
a fuiſſet hic videtur quod non. Et quod no. propter ſtatuta que di
cunt. quod nobilibus delinquētibus pena aggrauetur, modo q-
dā natus ex plebeio, cuius pater poſtquam eſt natus filius, eſt ef
fectus miles, deliquit: queritur, an debeat puniri vt nobilis. Vi
detur quod non. per hanc legē facit ſ. de mili. teſta. l. militis. §. ij.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Dicatur nobilis. An dicatur filius militis, qui natus eſt
ante militiam, vide plene in d. l. imperialis. hic illud. per glo. C.
de nup. ⁊ ibi Bar. etiam ⁊ Bal. ibi tenet opi. Bar. hic in queſtio
ne hic formata. ⁊ Bal. in l. ſi ſenator. C. de digni. lib. xij. ⁊ vide ꝙ
ponit Barto. in l. j. C. de epiſc. ⁊ cler. Sed vtrum ſtante ſtatuto
quādo nobilibus pena augeatur, vel antianis, vel poteſtatib. qd
in eo qui de proximo exiuit de officio antianatus, vel poteſtarie,
de Roma. dubitantem in l. ſi quis in graui. §. de his. ſupra ad
Sillania.

1 ☞ Priuilegium habens qui in vno articulo aliquid fieri pati-
tur, an in alijs ſibi preiudicet.

§. Maiores. Opp. de l. voluntaria. C. de excu. tut. ⁊ j.
de vaca. mu. l. pe. §. fi. glo. non ſoluit. Tu
dic, quod hic conſenſit decurionatui, qui eſt actus vniuerſalis.
adijciens honores omnes, ibi conſenſit cuidam officio particu-
1 lari. Ita ſoluit gl. ſ. de priuile. veteran. l. ij. Ex quo † collige ſolu-
tionem queſtionis, an ille qui contra priuilegium ſuum patitur
fieri aliquid in vno articulo preiudicet ſibi in alijs. Ad quod dic
aut erat actus particularis, aut vniuerſalis. De quo plene per
Cy. in d. l. voluntaria. C. de excu. tut.

LEX III.

GEneraliter. Iſtud principiū examina. vt
ſupra eodē. l. qui ad temp⁹.
⁊ l. qui ergo. §. pena grauior. ſupra de his qui notan
tur infamia.

1 ☞ Iudei doctorari non poſſunt nec ad alios honores noſtros
ad mitti, inter ſuos ſic.

a §. Eis. qui Iudaicam. a No. vtrum Iudei
poſſint habere ho
nores inter nos. Hic dicit qd ſic ſed hodie dic contrarium. et
ſic non poſſunt habere aliquem honorem inter nos. ſed inter ſu
1 os ſic, vt no. hic in glo. ⁊ l. fi. C. de Iud. ideo puto, qd nō poſſint
eſſe doctores iudei.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Eis qui. Iudaicā Iudeus non poteſt eſſe doctor, adde
not. per Baldum in rubrica, ſupra de iuſtitia ⁊ iure. ⁊ Bar. in l.
fi. C. de iude.

LEX IIII.

DEcurio. No. quod que prohibetur titul. ſin
gulari permittuntur tit. vniuerſa-
li. vt, l. quedam. ſ. de acqui. re. dom.

LEX V.

AD tempus. Iſtā legē examina, vt in l. qd
ergo. §. pena grauior. ſupra,
de his qui not. infa.

LEX VI.

SPurij. Not. quod inceſtuoſi, ⁊ ſpurij non de-
linquūt, ſed alieno morbo laborant.
vt hic. ⁊ l. lege. C. de natu. liberis.

ADDITIO.

a Claud. de Seyſſ. ¶ Spurij. iſtam legē dicit ſimplex. Franciſ. de
Are. in capit. at ſi clerici. §. j. de iudicijs. Et quod appellatiōe
ſpurij contineatur omnis natus ex damnato coitu, tenet Bart.
in l. fi. ſ. de his quib. vt indig. Item ad iſtam legem vide quod
not. Bal. in cap. innotuit. de elect. Et vtrum ſpurius in regem
eligi poſſit, poni idem in cap. venerabilem. de elect.

a §. Minores. a Not. quod minores xxv. annis, non ha
bent vocem in conſilio, quod no. bene.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Minores. Vide Bart. in l. Lucius. §. d. ſ. tit. j. ⁊ ibi dixi
qd minor nō dat vocē in cōſilio ⁊ adde Bar. poſt Iac. de Are. in
l. de pupillo. in pri. de ope. noui nūci. capit. ex eo. de elect. i vi.
ca. ij. de eta. ⁊ qual. Ma. ⁊ idē tenuit Bal. in l. fi. C. de teſt. mili. ⁊ i l.
exigendi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN